

VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

ENA LASTOVKA NE POMENI POMLADI

Kaže, da je znižanje cen na našem tržišču zajelo za zdaj le še nekatere kmetijske pridelke, določene vrste tekstila in deloma gradbeni material. O kakšnem splošnem znižanju kajpak ni mogoče govoriti, res pa je, da je soboška tovarna »Mura« znižala cene svojim srajcam v skupnem znesku 124.000.000 dinarjev, povprečna stopnja znižanja cen pa je 10%. O tem so se lahko prepričali tudi soboški potrošniki.

Cene svojim izdelkom so znižali tudi nekateri proizvajalci konfekcije in trikotaže.

To velja zlasti za »Titovko« iz Subotice, ki je že spomladi znižala cene balonskim plaščem

za 50%, za tovarno »Kvaliteta« iz Novega Sada, za »Nado Dimić« iz Zagreba itd. Kaže, da je znižanje cen zajelo do neke mere tudi nekatere vrste metrskega blaga, razne polkamgarne in morda še kaj, vendar lahko govorimo tudi tu le o posameznih primerih.

Za 1 dinar pri kilogramu je znižala cene določeni vrsti cimenta z dodatkom žlindre tovarna cimenta v Anhovem.

Kot posamezen primer, ki ga ne kaže posploševati, velja omeniti tudi neko ljubljansko agencijo, ki ponuja soboškim trgovskim podjetjem uvožene ure po znižanih cenah. Malce nižje so oziroma bodo cene tudi nekaterim igračkam, vendar se tu vse začne in neha že pri licitacijah tega blaga. Nobelega znižanja pa še ni pri pohištvu in tehničnih predmetih. Spomladi smo lahko opazili znižanje cen nekaterim vrstam koles, vztrajno pa znižuje cene svojim izdelkom ter s tem zmanjšuje nepotrebne zaloge tudi tovarna obutve v Borovem. Cevlje po znižanih cenah je moč kupiti tudi v soboški industrijski prodajalni te tovarne. Kar zadeva tehnične predmete, je za zdaj prurjenje o govoriti o kakšnem znižanju, saj se bo začela sezona v trgovini s temi predmeti šele jeseni. Pri mnogih izdelkih vpliva na cene tudi (Nadaljevanje na 2. strani)

Pred novim šolskim letom ZNATNO VEČ UČITELJEV

Vrsto let doslej smo vedno z zaskrbljenostjo spremljali počitniško preseljevanje naših učiteljev ter se neposredno pred začetkom šolskega leta borili z najrazličnejšimi težavami, da bi šolska mreža ostala neokrnjena in da bi šole vsaj do najnižje možne mere za koliko toliko nemoten pouk imele tudi potreben kader.

Po še nepopolnih podatkih pa za letos lahko ugotovljamo, da je stanje glede učiteljskega kadra občutno ugodnejše kot prejšnja leta. Dosedanje kraje učiteljevanja je zapustilo 31 učiteljev, kar je že popolnoma normalno in se verjetno ta številka bistveno ne bo zmanjšala tudi v prihodnjih letih. Največ učiteljev je odšlo iz lendavske občine in sicer 12, nato iz radgonske 7, beltiške 5, soboške tudi 5, iz ostalih dveh pa po 1. Razlogi, zaradi katerih so odhajali ali menjali kraj službovanja, so predvsem osebnega ali družinskega značaja, kar kaže, da so se tudi življenjski pogoji učiteljev znatno izboljšali, k čemu je pripomogla tudi pospešena graditev stanovanj.

Razveseljivo pa je, da so vse občine dobile več novih učiteljev, kot jih je pa odšlo, in sicer 94. Poleg starejših učiteljev so letos tako v soboški, kakor tudi v radgonski, ljutomerski in lendavski občini sprejeli za učitelje ditake 4 letnika učiteljskega in tudi a-bituriente srednjih šol. S tem so bo seveda znatno omililo pomanjkanje učiteljev, ki je še kljub tolikemu povečanju precej pereče, vendar pa ne več tako zaskrbljujoče.

Po predvidevanjih bo v prihodnjem šolskem letu na osnovnih šolah manjkalo 178 učiteljev, kar je sicer precej, vendar pa manj kot prejšnje leto. Zlasti na nekaterih šolah bo zasedba še minimalna.

Kot smo napovedali že v prejšnji številki našega lista, je bilo pretekli četrtek v Mačkovcih srečanje naših izseljencev. Ob prijetnem razpoloženju je popoldne kar hitro minilo v veseli družbi in ob kramljanju z znanci pa tudi drugače: mnogi izseljenci, udeleženci mačkovskega piknika, so se tokrat srečali prvič, kar pa nikakor ni vplivalo na prijetno razpoloženje.

Manifestacija štiridesettisočih v Ribnici na Pohorju

Kolone avtobusov, avtomobilov, kolesarjev in pešcev so se v soboto in v nedeljo zjutraj zgrinjale na osrednjo štajersko proslavo 20. obletnice ljudske revolucije v Ribnici na Pohorju. Kakor iz celjskega in mariborskega okraja se je tudi iz Pomurja udeležilo te proslave več tisoč ljudi, ki so odpotovali tja v glavnem že v soboto. Tako se je na proslavi zgrnilo po vzpetini nad slavnostno okrašeno tribuno okrog 40.000 ljudi, parkirni prostori pa so bili napolnjeni skoraj do zadnjega kotička. Zaradi takega navala avtomobilov so po cesti, ki vodi proti Ribnici, v nedeljo dovolili samo enosmerni promet in to samo proti zborovalnemu prostoru.

Ceprav je bila svečanost napovedana že ob deveti uri, so jo zaradi velikega navala preložili na deseto. Takrat je vse udeležence in goste, med katerimi so bili tudi podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Franc Leskošek-Luka, predsednica Glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšič, podpredsednik Izvršnega sveta LRS Viktor Avbelj in drugi, pozdravil sekretar Okrajnega komiteja ZKS Maribor Miloš Ledinek.

Na osrednji proslavi 20. obletnice ljudske revolucije je nato govoril podpredsednik Izvršnega sveta LRS Viktor Avbelj, ki je v uvodnih besedah podčrtal pomen praznovanja 20. obletnice vstaje in Zveze komunistov, ki je to vstajo organizirala, za tem pa je omenil tudi nekatera znana

imena narodnih herojev kot so Slavko Šlander, Stefan Kováč, Jože Kerenčič, Dušan Kraigher in druge, ki so posejali po teh krajih neusahljivo seme upora. Ko je za tem govoril še o povojni izgradnji socialistične domovine, se je spomnil tudi preživelih borcev, ki jim je po njegovem mnenju potrebno posvetiti še večjo skrb.

Po končanem zborovanju so se nekateri udeleženci razšli na domove, drugi pa so priredili izlete po Pohorju.

Na proslavi

ZAKAJ ČAKATI?

Na nedavnem delovnem sestanku s sekretarji občinskih komitejev, kjer so kot glavno obravnavali stanje v posameznih komunah po uvajanju novega gospodarskega sistema, so ugotovljali, da se v gospodarskih organizacijah vse prepočasno uvaja in konkretizira novi sistem.

Ob tem — tako so ugotovljali na omenjenem sestanku — bo potrebno dati gospodarskim organizacijam več pomoči kot doslej, po drugi strani pa seveda ni prav, da v gospodarskih organizacijah čakajo samo na pomoč, sami pa vse prepočasno ukrepajo in iščejo rezerve in možnosti v lastnem strokovnem kadru itd. Tako kot v industrijskih, se novi sistem uveljavlja vse prepočasno tudi v obrtnih podjetjih ob čemer doslej ni prišlo do zadovoljivega sodelovanja tudi z zborničnimi organi. Prav tako še niso ustvarjeni pogoji za sprejem pravilnikov o delitvi osebnega in čistega dohodka tudi pri kmetijskih gospodarstvih. Tudi tu — kot kaže čakajo, da bo pripravil vse to nekdo drugi, čeprav je bilo sklenjeno, naj posebna komisija pripravi tak pravilnik na enem izmed posestev, kar bi bilo v veliko pomoč tudi vsem ostalim. Ob tem pa se v kmetijskih združenjih, tam kjer so že pristopili k decentralizaciji, pojavlja pretirana samostojnost poslovnih enot ali pa obratno, še vedno prevladuje centralizacija, kar oboje lahko škoduje.

V zvezi z agrotehničnim minimumom, o katerem lahko rečemo, da je v lanskem letu dal mnogo izkušev, je letos nujno, da pristojni organi v občinah ne odlašajo s tem vprašanjem. Konečno je potrebno določiti tudi posamezne rajone na katerih naj izvajajo vse akcije na področ-

ju kmetijstva tudi kmetijska gospodarstva in naj vseh teh nalog ne prepuščajo edino kmetijskim združenjem. V proizvodnji pa bo potrebno težiti za tem, da se pri pogodbenem sodelovanju angažira tudi kmetovalčeva sredstva.

Vsa vprašanja okrog uvajanja novega gospodarskega sistema so aktualna za gospodarske organizacije predvsem sedaj, ko so kolektivni tik pred obravnavami o polletnem gospodarjenju. Zato je toliko bolj nujno, da kolektivni sami bolj dosledno zahtevajo od vodstev podjetij konkretne analize, ki bodo pokazale vsakemu članu kolektiva pravo sliko o gospodarjenju v novih pogojih. Druga zelo pomembna naloga o gospodarjenju v podjetjih bodo razprave zborov proizvajalcev pri čemer bo potrebno dosledno odpraviti dosedanje napake, ki so se pojavljale v tem, da posamezni odborniki niso poznali splošnega gospodarskega stanja v komunah, ali pa so celotisti, ki so bili izvoljeni v delovnih kolektivih gospodarskih organizacij, spoznali stanje svojega podjetja šele iz proročila, ki so ga slišali na zasedanju zbora proizvajalcev. Razumljivo, da so bile ob takih pogojih razprave zgolj formalnost, ali pa so se izrodile le v zanovarjanje potreb lastnih podjetij in ne potreb komunice kot celote.

V kmetijstvu, kjer smo tik pred pričetkom novega gospodarskega leta je poleg vseh priprav važno predvsem to, da bo vso strokovno in politično delo v zvezi s kooperacijo potekalo vzporedno in enotno, saj lahko razcepljenost in slaba organizacija takih akcij pokvari situacijo ne samo na letos, marveč tudi za prihodnja leta.

Na okrajnem tekmovanju traktoristov

Erjavec, Horvat in Orasa osvojili prva mesta

V nedeljo je bilo na Glavi pri Ljutomeru okrajno tekmovanje traktoristov, na katerem je sodelovalo 34 najboljših traktoristov iz vseh občin, razen Lendave. Ceprav organizatorji niso napravili vsega, da bi bilo tekmovanje čimboljše, so rezultati zadovoljivi. Med ekipami se je najbolje odrezala ekipa iz murskosoboške občine, ki je prejela za doseženo prvo mesto 12.000 dinarjev nagrade.

V skupini starejših se je pomerilo kar 17 traktoristov, ki so se prav tako kot skupine mladih zadrudnikov in pionirjev, pomerili v spretnostnih vožnjah in oranju. Najboljši rezultat je dosegel Alojz Erjavec iz KG Rakičan, ki je dosegel skupno 227 točk,

sledili so mu Aleks Kerčmar iz KZ Petrovci z 226 točkami, Franc Marinič KZ Križevci pri Ljutomeru z 218 točkami, Jože Horvat KG Rakičan z 216 točkami itd.

Skupno 227 točk pa je na nedeljskem tekmovanju dosegel tudi Viktor Horvat, traktorist KZ Pucenci, ki je tekmoval v skupini mladih zadrudnikov. Drugo mesto je v tej skupini z 208 točkami osvojil Jože Križanič iz KZ Ljutomer, tretje pa Ludvik Novak KZ Pucenci s 199 točkami in četrti Slavko Gregor iz KG Rakičan s 189 točkami.

Na tekmovanju pa so seveda nastopili tudi pionirji, ki jih je bilo sedem po številu. Prvo mesto je z 210 točkami dosegel Ivan Orasa iz Gornje Radgone, drugo Milan Kosi iz Gornje Radgone z 207 točkami, tretje Jože Horvat iz Rakičana s 199 točkami itd.

K doseženim rezultatom na nedeljskem tekmovanju traktoristov pa je treba dodati, da je bilo precej naporno, ker parcela res ni ustrezala za nemoteno tekmovanje. Cenrso so jo pred tekmovanjem nekoliko priredili, je še znatno vplivala na rezultate. Organizatorju je pameriti zlasti pre-

majhno skrb za pripravo tekmovanja, zlasti še tekmovalne parcele in propagande. Gledalcev je bilo namreč na tekmovanju zelo malo, ceprav je bila prireditev zanimiva. -ko

Devet kandidatov za republiško tekmovanje

Po končanih občinskih in okrajnem izbirnem tekmovanju traktoristov v Pomurju, so komisije izbrale kandidate za republiško tekmovanje traktoristov, ki bo 25., 26. in 27. avgusta v Poljčah in Radovljici. Na republiškem tekmovanju bodo zastopali Pomurje med starejšimi traktoristi Alojz Erjavec, Aleks Kerčmar ter Franc Marinič, mlade zadrudnike pa Viktor Horvat, Jože Križanič in Ludvik Novak. Na tem tekmovanju bodo seveda tekmovali tudi traktoristi iz pionirskih vrst: Ivan Orasa, Milan Kosi in Jože Horvat, ki se prav tako, kot ostali, že pripravljajo na to pomembno tekmovanje. Kakor je znano, morajo pomurski traktoristi na tem tekmovanju braniti prvo mesto. -ko

34 STOPINJ CELZIJA — REKORD MINULEGA TEDNA

Minuli teden je tudi M. Sobota preživljala svoje »pasje dni«. Najbolj vroči dan je bil petek 11. avgusta, ko se je živo srebro v termometru povzpelo na 34 stopinj C. Ozračje se ni takrat ohladilo niti zvečer, ohladitev je nastopila šele v soboto oziroma v nedeljo, ko je bilo na prostem prijetno »hladno« ob temperaturi 22 stopinj C.

Tisti, ki so bili v »pasjih dnehi« na morju in v planinah, se najbrž prav nič ne pritožujejo. Tisti pa, ki preživljajo oddih kar doma, ali so po minulemu dopustu že v službi, so zaman iskali hladne sence. Sence je bilo sicer dovolj, samo hladna ni bila. Temu primeren je bil tudi obisk v soboškem kopališču, kjer so minuli teden zabeležili dnevno od 250 do 300 kopalcev, največ otrok in mladine. Vodo

menjajo v kopališču samo enkrat tedensko, nekaj sveže pa dotočijo vsak dan, hkrati pa jo tudi filtrirajo in klorirajo. Mnogo kopalcev je bilo tudi ob Muri, Negovskem jezeru in drugod. Ob »tropski« vročini minulega tedna je tudi razumljivo, da so soboški kopalci spodbudili hotel »Central« k organizaciji »plesa na vodi«. Do plesa pa je prišlo šele v nedeljo, ko je bilo ko-

(Nadaljevanje na 2. strani)

VREME

za čas od 17. do 27. avgusta
Približno do 21. avgusta nastalo s pogostimi padavinami, po 21. avg. pretežno lepo vreme. Kratkotrajne padavine se pričakujejo okrog 26. avgusta.

ŠE PREMALO IZKUŠENJ

Tudi v zdravstvenih zavodih dozorevajo pogoj, da bo delitev osebnega dohodka temeljila na opravljenem delu in v okviru strokovne ekonomske enote. Toda kakšna merila se naj pri tem uveljavljajo, še ni jasno. Zlasti še manjka izkušenj, kako ocenjevati opravljen del in tudi njegovo kvaliteto. Doslej so po učinku delili osebni dohodek le v zobnih ambulantah in to na osnovi individualnih norm. Toda sadovi takega sistema niso bili ugodni. Nagrada je bila namreč predvsem količina dela, ne pa tudi kakovost, ki pa je bila odvisna le od prizadevanosti zdravnika.

Ker se ti problemi niso urejeni, nastajajo tudi precejšnje težave pri sklepanju pogodb med zdravstvenimi zavodi in z avdom za socialno zavarovanje. Delovni programi, ki služijo za osnovo pri sklepanju pogodb, nakazujejo predvsem potrebe po investicijah, potrebni opremi in tudi perspektivno razširitev zdravstvene službe. Drugi del programov, ceniki, pa očitno izhajajo iz izračunov stroškov, ne upoštevajo pa tudi vrednosti opravljenega dela. Na tak način ceniki zasotavljajo predvsem realizacijo in tudi zvišanje osebnih dohodkov.

S takim planiranjem se nujno predvidevajo tudi večji stroški in višje cene, kar na seveda tudi ni vedno v skladu z razpoložljivimi skladi. Nekateri teh usotovitvev potrjuje tudi pravilnik o osebnih dohodkih, ki ga je sprejela splošna bolnišnica v Murski Soboti. Ta prvi sprejeti pravilnik med našimi zdravstvenimi zavodi predvideva povišanje osebnih dohodkov za 20 odst. ter povišanje skladov, kar pa bo doseženo tudi s povečano ceno oskrbene dne in sicer za 32 odst. Delitev osebnega dohodka pa bo v glavnem temeljila na opravljenem delovnem času.

V zvezi s prilagajanjem poslovanja in organizacije zdravstvene službe novim predpisom pa ostajajo nerešeni nekateri problemi. Med tem, ko so v lendavski in soboški občini še pred prehodom na novo organizacijo združili vse zdravstvene ustanove, pa še noben občinski ljudski odbor ni organiziral občinskega zdravstvenega centra. Po predložitvi ter zaradi pomankljavja kadra pa bi naj v Pomurju deloval medobčinski zdravstveni center, katerega funkcijo bi prevzel Zdravstveni zavod v Murski Soboti.

Posvetovanje sekretarjev občinskih komitejev ZKS

Minuli četrtek je bilo v M. Soboti na okrajnem komiteju ZKS posvetovanje članov sekretariata OK ZKS in občinskih sekretarjev iz vseh pomurskih občin. Na posvetovanju so obravnavali vrsto vprašanj v zvezi z uvajanjem novih ukrepov in sprememb našem gospodarstvu, posebej pa še v kmetijstvu.

Dalje so razpravljali še o sprejemanju novih članov v ZK. Ugotovili so, da so osnovne organizacije v okraju letos poostrele kriterije za sprejem v ZK in da so ostreje obravnavale primere posameznikov, ki kršijo Statut in Program ZK. V mesecu septem-

PRED NOVIMI CILJI

Ta teden bodo končana zidarska dela pri gradnji sindikalnega doma v G. Petrovcih. Te dni tudi vaščani z mladino — skupno 30 do 40 ljudi dnevno — že urejujejo cesto, ki pelje mimo nove šole na Mikolov hrib. Upajo, da bodo še ta mesec končana tudi obrtniška dela in da bo novi sindikalni dom pravočasno končan. To je toliko bolj razumljivo, ker je znano, da je sodelovanje občanov v tej občini najbolj množično in načrtno pri vseh akcijah med vsemi pomurskimi občinami.

Prihodnji teden bo tudi ustanovni občini zbor turističnega društva za petrovsko-šalovsko občino. To društvo bo nedvomno z uspehom zaoralo ledino na turističnem področju

v svoji občini in približalo Goričko domačim in tujim ljudem, ki si želijo prijetnega oddiha in okrepčila. Kakor smo že poročali, bo sindikalni dom imel vse potrebne pro-

store za oddih in okrepčilo, leži pa šredi breskovih planinskih nasadov, medtem ko je v načrtu tudi ureditev farne za piščance brojlerje v bližnjih Peskovcih.

(Nadaljevanje s 1. strani)

povpraševanje, saj je proizvodna cena »Fičota 600« okrog pol milijona, njegova prodajna cena pa je zaradi velikega povpraševanja skoraj enkrat večja. Nekaj podobnega bo najbrž tudi pri »Spačkih« koprskih tovarne »Tomos«.

Vsekakor ena lastovka še ne pomeni pomladi, kaže pa, da se bo pri nekaterih artiklih morda spremenil položaj v korist potrošnika jeseni, vendar le pri artiklih, ki s polnimi skladišči bremenijo proizvodnjo. Bj. S.

Na avtocesti

PRIJETNO SREČANJE

Prejšnji četrtek se je v Murski Soboti v jutranjih urah zbralo okrog 120 naših izseljencev, da bi kot že vrsto let doslej, skupno poslivali svoje srečanje z rojstnim krajem. Pripomniti velja, da se še nobeno leto doslej ni zbralo izseljencev iz tolikih držav kot letos. Bili so iz Francije, Nemčije, Kanade, ZDA, prvič tudi iz Južnoameriških držav, nadalje iz Južne Amerike ter Madžarske.

V avli soboške kino dvorane so si izseljenci najprej ogledali maketo nove bolnišnice. Ko so se seznanili z gradnjo

in tudi načinom financiranja, so se mnogi oglašili in povedali, da bi radi pomagali. Po kratki slovesnosti pred spo-

menikom narodnega heroja Stefana Kovčiča so nato z dvema avtobusoma in osebnimi avtomobili odpotovali proti Goričkemu, se za krajši čas ustavili pri Gradu in si ogledali nekatere njegove znamenitosti, nato pa že nekoliko utrujeni od vročega sonca, a prijetno razpoloženi prispeli k šoli v Mačkovec, kjer so bile v senci redkih dreves že pripravljene mize. Že prvi kozarci vina so precej pristrčno razpoloženje še bolj poživili in pri nekaterih mizah so zapeli slovenske narodne pesmi.

Po krajši začetni pogostitvi je izseljenec pozdravil predsednik Okrajnega odbora izseljenične matice tov. Franc Šebjanič, učenci glasbene šole ter člani DPD Sobotice iz M. Sobotice pa so priredili kulturni program.

Prijetno razpoloženje je nato trajalo do večernih ur, ko so se izseljenci začeli vračati na svoje domove.

TEČAJ ZA ŠIVANJE V LJUTOMERU

Priznava tovarna šivalnih strojev »Bagat« bo 28. avgusta začela v Ljutomeru s tečajem za šivanje in prikojevanje. Za ta tečaj vlada precejšnje zanimanje zlasti med dekleti in kaže, da bodo zanj zbrali kar precejšnje število prijav.

34 stopinje — rekord minulega tedna

(Nadaljevanje s 1. strani) palcem v kopalnik kar lepo hladno. Prijetno hladno pa je bilo v nedeljo tudi na plesu »Pod gabri« v Rakičanu.

Osvežujoče pijače so se v »pasjih dneh« Sobočanom in okoličanom ter drugim, ki so obiskali v tistih dneh Mursko Sobotu, kar prilegle, vsaj tam, kjer so imeli led. Tako so tiste dni popili gostje v »Zvezdi« dnevno od 250 do 300 l hladnega piva v petek 11. avgusta so prodali v tem soboškem hotelu alkoholnih in drugih pijač za skoraj 115.070 dinarjev, kar je svojevrsten rekord. Vina so prodali tega dne za nad 33.000 dinarjev (sem sodijo tudi brziganje), piva, žganja in ostalih alkohol-

Zeja

nih pijač za 60.460 dinarjev, brezalkoholnih pijač pa za 17 tisoč din. Zal nimamo podatkov, koliko so v tistih dneh pojedli Sobočani sladoleda in popili navadne vode, ki je zastoj.

Sobočani, ki so prebili dopust kar doma, so kajpak v večini. Navzlic vročini so se dobro počutili, nekateri so tudi zabavljali, če v tej ali oni gostilni ni bilo ledeno mrzle pijače, koncem koncev pa so se vsi le našli tam, kjer je bila pijača najbolj hladna. Tako bo tudi prihodnje dni, če se bo »pasja vročina« še ponovila, o čemer pa vremenoslovci še molčijo. Bj. S.

Seja Občinskega odbora v Gornji Radgoni

V ponedeljek dopoldan je bila v Gornji Radgoni seja Občinskega komiteja ZK. Razpravljali so o predpisih v zvezi z minimalnih agrotehničnih ukrepov v kmetijstvu.

RAZGOVORI O MINIMALNIH AGROTEHNIČNIH UKREPIH V KMETIJSTVU

Danes je bila v Gornji Radgoni konferenca s sekretarji

in predsedniki SZDL, kmetijskimi strokovnjaki in člani občinskega sveta za kmetijstvo. V naslednjih dneh pa bodo sestanki in razgovori o minimalnih agrotehničnih ukrepih za kmetijstvo po vaških odborih SZDL. Prav tako pa bodo sklicale sestanke sekcije za kmetijstvo, kjer bodo razpravljali o omenjenem vprašanju.

bru bodo v vseh občinah razgovori o sprejemanju novih članov v ZK in pravilni uporabi določil Programa in Statuta ob sprejemanju v Zvezo komunistov.

BRALCI — BRALCEM V PRESOJQ ZAKAJ TAK HRUP?

Ropot, ki ga povzročajo motorna vozila, tovarne itd. postavlja iz dneva v dan bolj aktualno vprašanje: kako ga zmanjšati do tolikšne mere, da ne bo motil prebivalstva v mestih pri delu, predvsem pa pri nočnem počitku. Ob uspešni motorizaciji je že pre-

povedano uporabljanje zvočnih signalov za motorna vozila. V Ljubljani predlagajo, naj ob nedeljah in ponoči ne bi vozili po najbolj prometnih ulicah tovornjaki, saj hrup, ki ga povzročajo, krati mnogim delovnim ljudem miren počitek.

Zdaleka ne toliko kot v Ljubljani, vendar pa v tolikšni meri, da bi bilo potrebno spregovoriti tudi o tem, narašča hrup na soboških ulicah. Že večkrat sem imel priložnost opazovati, kako že po četrti uri zjutraj vozijo po mestu motoristi, mopedisti, ne da bi se zavedali, da z vožnjo ob polnem plinu kratko nočni počitek vsem onim, ki stavejo predvsem ob Titovi, Lendavski in ob Stefana Kovčiča ulici. V Stefana Kovčiča ulici povzročajo prav poseben hrup tudi avtobusi, ki kmalu po pol peti uri zjutraj vozijo iz garaže na avtobusno postajališče.

Sodim, da tudi to vprašanje spada v obravnavo tistih ukrepov, ki zagotavljajo javni red in mir. Morda je vzrok temu tudi to, da se mnogi vozniki motornih vozil ne pridržujejo omejitvenih hitrosti, ki je predvideva po mestnih ulicah, za motoriste pa, ki imajo motorna kolesa starejšega izvora bi privoročal, da namestijo na svoja vozila sodobnejše dušilce, ali pa raj iz obratnosti do svojih ljudi ne vozijo po mestnih ulicah.

I. D. M. Sobotica

OKROG 50 SLUŠATELJEV V RAKIČANU

Na Srednji kmetijski šoli v Rakičanu te dni zaključujejo z zbiranjem prijav. Za redno 4-letno srednjo kmetijsko šolo se je prijavilo doslej okrog 65 slušateljev iz raznih okrajev Slovenije. Za izredno dvoletno šolo pa so domala vsa mesta že zasedena. Tako bodo sprejeli v oba oddelka okrog 80 slušateljev in sicer 50 iz murskosoboškega in 30 iz mariborskega okraja. Na vseh

štirih oddelkih bodo začeli s poukom že 5. septembra.

OBRAT LJUTOMERSKEGA PODJETJA V PETROVCIH

Ljutomersko podjetje »Agrotehnika-servis« bo v kratkem odprlo v Petrovcih svoj obrat. V tem obratu bodo pravljali kmetijske in druge stroje, katerih število je v petrovsko-šalovski občini v zadnjih letih močno poraslo. Obrat bodo verjetno odprli v okviru občinskega praznika.

Ljutomerski upokojeenci na izletih

Ljutomersko Društvo upokojeencev je za svoje člane priredilo letos že tri izlete v razne kraje Slovenije. Prvi izlet so priredili že v mesecu maju. Takrat so si ogledali kraški svet s Postojnsko jamo in

ostalimi znamenitostmi, za tem so se podali v vinorodne predele Prlekije, kjer jih je zlasti razveselila naklonjenost VG Jeruzalem-Ormož. Pred kratkim pa so organizirali še izlet na Mariborski teden in zeleno Pohorje.

Soboške gradnje lepo napredujejo

Kot predvidevajo, bo DOZ-ova stavba vseljiva čez dva meseca. Dela v zvezi z gradnjo nove pošte so v polnem teku. Sindikalne podružnice PTT Murska Sobota, G. Radgona, Ljutomer in Lendava bodo s prostovoljnimi delom pričeli graditi še garaže in skladišče telefonskih drogov. Na Projektivnem biroju v Murski Soboti so dokončali zazidalni načrt, kmalu pa bo končan tudi načrt nove stavbe okrožnega in okrajnega sodišča v Murski Soboti.

Ze nekajkrat smo poročali o gradnjah v Murski Soboti. Nekateri teh gradenj potekajo že h kraju, tako med drugim stavba DOZ-a v Murski Soboti. Ostala so še samo notranja dela (polaganje parketa, pleksanje oken, obloga ploščic v sanitarijah in terasa). Predvidevajo, da bo stavba vseljiva v teku dveh mesecev.

Dela okrog gradnje pošte v Murski Soboti so v polnem teku. Izkop z bagerjem je končan, v teh dneh pa pričakuje arhitekta iz Ljubljane, tehničnega izvedenca od PTT skupnosti iz Ljubljane, ki bo šla še enkrat pregledala načrte in se posvetovala glede napeljave kablov. Poleg nove pošte pa so sindikalne podružnice iz Murske Sobotice, Lendave, G. Radgona, Ljutomera pričele s prostovoljnimi delom graditi garaže in in depa telefonskih drogov. Te prostore bodo zgradili pri občinski klavniči v Klavniški ulici v Murski Soboti.

Na Projektivnem biroju v Murski Soboti smo zvedeli, da

je zazidalni načrt med Cvetkovo, Titovo, Lendavsko in ulico Staneta Rozmana že končan. Na tem območju bodo zgradili tri, štiri do pet nadstropne bloke s petnajstim stanovanji, dva osmerka in tri četvorke. V sklopu zazidalnega načrta so predvidene tudi garaže in otroška igrišča.

V kratkem bo končan tudi načrt za gradnjo nove stavbe okrožnega in okrajnega sodišča v Murski Soboti. Nova stavba bo stala na Ivanocijevi ulici med sedanjim okrožnim in okrajnim sodiščem. Prednji del stavbe bo trnadstropni, zadaj bo pa pritrilni prizidek, v katerem bodo upravne dvorane. Pisarniški prostori, kot smo zvedeli, bodo obsegali 673 m² za 59 oseb, pomožni prostori I. reda 570 m² (telefonska centrala, upravne dvorane in čakalnice) ter pisarniški prostori II. reda 593 m² — sanitarije, hodniki, stonarišča. V vse omenjene prostore bodo napeljali centralno kurjavo. —ml

HUMORESKA

ADMINISTRACIJA BREZ KOORDINACIJE

Odločil sem se, da bom ozdravel. To pa ni tako enostavno, kot bi človek na prvi pogled sodil. Za boleznijo so sicer zdravniki, toda preden lahko zdravnik predpiše zdravlilo, mora ugotoviti diagnozo bolezni. Res je, da so danes za ugotavljanje bolezni tudi že številni pripomočki, med njimi röntgenski aparat. Slučaj pa je hotel, da se je ta aparat v ambulanti pokvaril in dobil sem napatnico za röntgenski pregled v protituberkuloznem dispanzerju.

Zdravnik, ki sem si ga po novih predpisih zdravstvenega zavarovanja izbral, mi je rekel, da »ordinira« röntgen v protituberkuloznem dispanzerju vsak petek od 12 do 16 ure. Tako je res pisalo na velikem papirju v njegovi ordinaciji. Kot discipliniran bolnik sem se res odpravil pri administratorki protituberkuloznega dispanzerja v petek ob 12 uri. Zvedel na sem, da je zdravnik že odšel in da sprejemanje prijav le do 11 ure. Naposled se je administratorka začudila, kdo me je prislal ob napačni uri na pregled. Povedal

sem, da je to storil moj zdravnik v dobri veri, da številke na velikem papirju v ordinaciji ambulante držijo. Administratorka me je brž počutila, da je koordinacija važna tudi v javni zdravstveni službi. Koordinacija namreč v toliko, da bi protituberkulozni dispanzer moral ambulantno obvestiti o spremembah v poslovanju.

Naslednjega dne sem prišel ob uri, ki mi jo je sporočila administratorka v protituberkuloznem dispanzerju. Dokaj hitro sem prišel na vrsto, predel sam tudi ni trajal predolgo, dolgo je trajalo le čakanje na izvid. Zdravnik podpiše namreč izvide šele na koncu, ko so vsi pregledi opravljani. Tudi to je mirilo, dobil sem izvid, moj zdravnik je določil diagnozo in predpisal zdravlilo. Zdravje se mojemu telesu počasi a zanesljivo vrača in ker imam trdno voljo ozdraveti, se bo to najbrž kmalu zgodilo. Tu ni potrebna koordinacija med posameznimi ustanovami javne zdravstvene službe in zato to ni odvisno od administracije.

BERLINSKE ZDRAHE

BODEČA ŽICA NA MEJI MED VZHODNIM IN ZAHODNIM BERLINOM IN POOSTRENO NADZORSTVO NA PREHODIH — SKUPNA IZJAVA DEŽEL-ČLANIC VARŠAVSKE ZVEZE — V BONNU GROZE — DOSLEJ NI PRISLO DO VEČJIH INCIDENTOV

V zvezi z Berlinom smo zadnje dni slišali več ostrih izjav tako v Washingtonu kakor v Moskvi. Položaj se torej zaostruje. Toda to še ni vse. Vzhodnonemška vlada je v nedeljo na zahtevo držav članic varšavske vojaške zveze poostrelo nadzorstvo na mejah proti zahodnemu Berlinu in postavila na mejah žične ovire. Bonnška vlada je po svojih predstavnikih odločno protistrelala, oglasili so se tudi nekateri zahodni krogi in ukrep ocenili kot »kršitev zaveznih sporazumov« o svobodnem gibanju med obema berlinskima mestnima deloma.

Ni dvoma, da gre za ukrep, ki bo močno vplival na trenja med Vzhodom in Zahodom, posebno še, ker ga v Bonnu in drugih prestolnicah atlantskih zaveznikov ocenjujejo kot neposreden napad na zahodne pravice. Kot kaže, skušajo z žičnimi ovirami in okrepjenim nadzorstvom na prometnih sredstvih med vzhodnim in zahodnim Berlinom onemogočiti prevelik odtok vzhodnonemške delovne sile.

Znano je, da je bonnska vlada in z njo vred tudi zahodna propaganda zadnje čase navajala razmeroma visoke številke o beguncih, ki so iz Vzhodne Nemčije »pobegnili«

v Zahodni Berlin. Šlo je pa pravzaprav za zelo preprosto stvar. Tak begunec je sedel na berlinsko cestno železnico nekje v vzhodnem Berlinu, nato pa se je odpeljal z železnice v zahodni del mesta brez kakršnih koli težav. To namreč dopušta status Berlina po sporazumu med štirimi velikimi zavezniki v protinacistični vojni.

Sedaj so prehod zaprli. Tistim, ki so doslej starovali v vzhodnem delu mesta in se vozili na delo v zahodni Berlin, so svetovali, naj odpovejo delo in se zaposle v Vzhodni Nemčiji. Resnica je tudi, da so posebne skupine ljudi, organizirane v pravem omrežju,

priljubljalje mlade ljudi na pobege in jih celo organizirale. (Pred dnevi smo lahko brali poročilo o procesu proti takim organizatorjem).

Vendar uradno poročilo varšavskega pakta govori o najnovšem vzhodnonemškem ukrepu o povsem vojaških zadevah. Vse potrebno naj store zaradi pospešenega oboroževanja dežel NATO in groženj o napadu na Vzhodno Nemčijo. Deželo je treba pred tem zavarovati. Berlin služi atlantskemu paktu za vojninske akcije in za propagando proti deželam socializma, posebno omrežje pa želi s sistematičnim odvajanjem delovne sile na Zahod škodovati Vzhodni Nemčiji in njenemu gospodarstvu.

Vzhodnonemški ukrepi so prizadeli samo Nemce, saj bodo zahodni zavezniki lahko nemoteno opravljali vse svoje dosedanje posle. Prav tako ne bo omejen promet po železnicah in prekopih, s katerim oskrbujejo Zahodni Berlin z vsem potrebnim. Letala bodo kakor doslej nemoteno letela

po »zračnem hodniku«, kakor to določa sporazum med SZ na eni in Britanijo, ZDA in Francijo na drugi strani.

Doslej ni prišlo do kakršnih koli oboroženih spopadov na razmejitveni črti med obema mestnima deloma, če odštejemo manjše demonstracije zahodnih Berlinčanov in izjav zahodnonemškega župana Brandta, s katerimi je pozval vzhodne Nemce na upor proti vladi. Vendar so take pozive naslavljali na vzhodne Nemce tudi že poprej.

Na Zahodu groze s sankcijami. Bonn baje namerava pričeti gospodarsko blokado. Vendar vse kaže, da zadeva ne bo tako tragična. Če naj ta ukrep sproži zahtevo, da se o berlinskem vprašanju pomenijo za »zeleno mizo«, bi ga lahko celo »pohvalili«. Jasnno pa je, da se nemškega vprašanja morajo lotiti iz vseh vidikov in pri tem uporabiti precejšnjo dozo vzdržnosti in popustljivosti. Preostanejo torej le pogajanja kot edino pametno sredstvo, ne pa pritisk in grožnje.

RAZDELJENI BERLIN — Risba prikazuje sovjetski in zahodni britansko-ameriško-francoski sektor mesta. Celotno mesto obdaja ozemlje Vzhodne Nemčije, zato so si zahodni zavezniki zagotovili v statusu Berlina določene proge in prekope kakor tudi »zračni« moste za prevoz živil, ostalih potrebščin in ljudi.

Fašisti spet na delu

V noči med petkom in soboto sta dva, doslej še nerazkrišana fašistična pobalnika iz Trsta postavila v krožek KP pri sv. Jakobu, nedaleč od tiskarne, v kateri tiskajo »Primorski dnevnik«, bombo, ki je razdejala sobo. Ta dogodek je razburil vso napredno javnost. Ni še dolgo tega, ko so zlikovci istega kova vrgli na dvorišče tiskarne, kjer tiskajo »Primorski dnevnik«, bombo, vendar na srečo ni eksplodirala.

Pričena se torej stara igra. Tisti, ki bi morali spričo žalostne fašistične zgodovine enkrat za vselej prenehati s podtalno igro proti vsemu naprednemu, spet dvigajo glave. Oblasti doslej niso našle oseb, ki so postavile bombo na dvorišče tiskarne. Ničesar niso storile proti kričačem iste barve, ki so na tržaških ulicah februarja vpili šovinistična gesla in grozili Slovincem. Nihče še ni obsodil tistih, ki so se znesli na slovensko knjigarno. Niti škoda, ki jo je ta tedaj utrpela, niso poravnali.

Zanimivo je, da so oblasti indentificirale mlade fašiste in netilce protislovenske mržnje, pa jih niso kaznovale. Razumljivo je, da se bodo toliko manj lotile tistih, ki so pokazali svoje »junaštvo« — z minami...

Toda javnost je primerno odgovorila. KP je sklicala posebno zborovanje, na katerem so govorniki obsodili ravnanje pobalnikov in oblasti, ki jih slednji plačajo zato, da čuvajo zakonitost in red. Demokratični krogi pa hkrati opozarjajo, da se je tudi v preteklosti pričela fašistična pesem na isti način. Najprej so demonstrirali proti Slovincem in se lotili njihovih ustanov, nato pa nadaljevali demonstracije, se lotili komunistov in socialistov ter požgali sedeže njihovih organizacij.

To so bili pričetki fašistične strahovlade in brezakonitosti. Ali se oblasti tega zavedajo? Preteklost je še prehuda v spominu slovenske in italijanske narodnosti, da bi pozabili nanjo.

SOLIDARNOST JUGOSLAVIJE DO TUNIZIJE

Dr. Sadok Mokadem, državni sekretar za zunanje zadeve tunizijske republike, je bil v spremstvu Tahara Belkhdaja, opolnomočenega ministra v sekretariatu za zunanje zadeve med 12. in 15. avgustom 1961 na prijateljskem obisku dobre volje v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. Veleposlanik tunizijske republike Abdelmelek Bergaoui se je pridružil tej delegaciji.

Predsednik Tito je sprejel to delegacijo 12. avgusta na Brionih. Med sprejemom je dr. Mokadem izročil predsedniku Titu osebno poslanico predsednika Burgibe. Tunizijski državni sekretar za zunanje zadeve je razložil najnovejši razvoj problema, ki zadeva evakuacijo francoskih sil, ki so še zmeraj stacionirane v Tuniziji proti volji tunizijske vlade in ljudstva.

Poudaril je trdno odločnost Tunizije, da z vsemi sredstvi nadaljuje boj za evakuacijo. Osebnih poslanec predsednika Burgibe je potem v osnovnih potezah razložil politiko neangajiranja tunizijske vlade.

Predsednik Tito je nazljivo poslušal obvestila in pojasnila tunizijskega državnega sekretarja za zunanje zadeve. Ponočil je priporočila v solidarnosti in polno podporo Jugoslavije v boju in delavnosti Tunizije, da bi dosegla umik tujih čet s svojega ozemlja.

Predsednik Tito je tudi potrdil, da je jugoslovanska vlada sklenila pomagati Tuniziji na vseh področjih.

Šef jugoslovanske države je s tunizijskim državnim sekretarjem za zunanje zadeve še enkrat z zadovoljstvom ugotovil skladnost obeh držav, kar zadeva dekolonizacijo, podporo narodom in boju za njihovo osvoboditev in ureditev njihove neodvisnosti, za ohranitev miru in utrditev mednarodne varnosti. Zaradi tega menita, da politika neangajiranja najbolj odgovarja mednarodnim koristim njunih držav.

V ponedeljek 14. avgusta se je dr. Mokadem podrobno pogovoril z Veljkom Mičunovićem, ki zamenjuje državnega sekretarja, kar zadeva položaj po francoskem oboroženem napadu v Bizerti, kot tudi o odnosih med obema državama, ki se razvijajo v obojestransko zadovoljstvo.

Razgovarjala sta se v ozračju velike prisrčnosti in vzajemnega razumevanja. Od Jugoslovancev so pri razgovorih sodelovali: Veljko Mičunović, vršilec dolžnosti državnega sekretarja za zunanje zadeve, Josip Dierdja, pomočnik državnega sekretarja za zunanje zadeve in Slavoljub Petrović, načelnik oddelka v državnem sekretariatu za zunanje zadeve. S tunizijske strani pa so se razgovorov udeležili:

li: dr. Mokadem, državni sekretar za zunanje zadeve, Abdelmelek Bergaoui, veleposlanik tunizijske republike v

Beogradu, in Tahar Belkhdaja, opolnomočeni minister v sekretariatu za zunanje zadeve.

OD TEDNA DO TEDNA

ZAHODNI »VRH« NA BERMUDIJIH?

NEW YORK — Med ameriškim poluradnimi krogi so se razširile govorice, da bodo morda v kratkem sklicali konferenco zahodnih držav in vlad. Bila naj bi na Bermudih. Povod zanjo naj bi bila berlinska kriza. Seveda bi v zvezi z njo obravnavali celotno zahodno politiko do SZ. Do konference bo morda prišlo oktobra, ko bodo v New Yorku zunanji ministri treh zahodnih sil na zasedanju Generalne skupščine.

POBEGNIL ALŽIRSKI PRVAK IZ ZAPORA

KAIRO — Kakor piše kairski časnik »Gumhurija«, je pobegnil iz francoskih zaporov eden izmed ugrabljenih alžirskih prvakov v skupini Ben Bela — Mustafa Ašraf. Sedaj se muči v prestolnici ene arabskih držav. Te dni bo odpotoval v Tunis in se udeležil seje časne alžirske vlade.

DŽOMO KENJATA IZPUŠČEN

LONDON — V ponedeljek so britanske kolonialne oblasti izpustile iz internacije znanega kenjskega prvaka Džomo Kenjato. Vendar ne bo utiral pravice. Med drugim ne bo mogel kandidirati na volitvah. Po kolonialnih zakonih ne more biti nihče kandidiran, če je predsedil več kot dve leti v ječi.

Kenjato so obsodili na devet let zapor na znanem procesu proti gibanju »Mau-Mau«. Očitali so mu, da je sam organiziral »teroristične skupine« in jih vodil.

Kenjato je ob prihodu na letališče Kahava pri Najrobiju pozdravilo nekaj tisoč ljudi, čeprav je policija hotela demonstracije o-

nemogočiti. Domačini so se zbrali tudi pred hišo, v kateri bo prvak po sklepu oblasti v prihodnje stanoval.

PROPADEL UPOR V ARGENTINI

BUENOS AIRES — V soboto navečer je skupina kakih petdeset oboroženih ljudi za krajši čas zasedla radijske postaje v argentinskem glavnem mestu ter sporočila, da želi »potegniti deželo iz hladne vojne«. Obtožila je tudi »domače monopolce, da zavirajo argentinski razvoj«.

Policija je kmalu posredovala, pozneje tudi vojska. Kakor poročajo, so ujeli 120 pripadnikov gibanja proti vladi, ki ga je vodil poveljnik letalstva, general Hilario Maldonado.

NOVI VESOLJSKI POTNIK (slika levo) — Kakor smo že zadnjič poročali, je sovjetski major Titov obkrožil v vesolju Zemljo sedemnajstkrat in pol in to nalogo opravil v nekaj več kot enem dnevu. Na sliki: premijer Hruščev (sredina) z majormom Titovom (levo) in prvim vesoljskim potnikom Gagarinom na svečanem sprejemu v Moskvi.

KAMBODŽA, CEJLON, AFGANISTAN

Med manjše in mlajše neodvisne azijske dežele, katerih najvišji predstavniki se bodo udeležili beograjske konference, sodijo Kambodža, čisto na jugu indokitajskega polotoka, otoška država Cejlon in Afganistan kot eden izmed predstavnikov dežel Bližnjega vzhoda.

KAMBODŽA

meri 181.000 kv. kilometrov, šteje 5 milijonov prebivalcev in je ustavna parlamentarna monarhija, trenutno brez monarha. Prvo ustavo je dobila l. 1947, popolno neodvisnost pa čele po končani indokitajski vojni s podpisom ženevskega sporazuma. Šef države je princ Norodom Sihanuk, vladni predsednik pa Phe Nut. Domači denar je riel.

Ceprav sodi Kambodža med majhne monarhije nekdanje francoske kolonije, je vendarle uspele ostati v notranji in zunanji politiki po razglasitvi neodvisnosti zares neodvisna. Francoski kolonializem je zapustil tudi v tej deželi globoke sledove (gospodarsko nerazvitost, zaostalost, enostrano poljedelstvo — več kot 90 odst. konservativne družbene odnose), vendar se je dežela zaradi dobrega vodstva in odločnosti lotila obnove in graditve ter uspela bolj kot katerakoli druga. Pri tem ji je močno pomagala neodvisna, nevtralna in neblokvska politika. Znano je, da je kambaška delegacija predložila v Generalni skupščini svoj načrt o ustanovitvi »neutrnega pasu« v Južni A-

ziji. Pozitivno vlogo igra tudi pri reševanju laoske krize.

V deželi ima glavno besedo narodnosocialistična skupnost, četudi ostale stranke niso prepovedane. Oblast je centralistična, ven-

Princ Sihanuk, šef Kambodže

dar si zadnje čase prizadevajo, da bi demokratizirali državni sistem. Pričele so delovati oblastne skupščine, za krajevno samoupravo pa

isejajo primerno pot. Zene imajo že od vsega pričetka neodvisnosti volilno pravico.

Dežela gradi svoje gospodarstvo na kmetijski proizvodnji (riž, koruza, bombaž, kava, sladkorni trs). 57 odst. ozemlja pokrivajo džungle in gozdovi z bogatim tropskim lesom, pa tudi plantaže kavčuka so obsejne (povečini se vedno v francoskih rokah). Leta 1956 je vlada sprejela prvi petletni načrt. Največ sredstev bodo vložili v kmetištvo. Vlada se seveda oslanja tudi na tuja posojila, vzhodna in zahodna.

Jugoslovansko-kambaška stališča so enaka v mnogih vprašanih notranjih in zunanji politike. Konec leta 1955 sta podpisali sporazum o trgovinski zamenjavi in tehničnem sodelovanju. Delegacija jugoslovanske vlade je obiskala Kambodžo l. 1957, delegacija zvezne skupščine pa l. 1960. Šef Kambodže, princ Sihanuk, je bil dvakrat jugoslovanski gost: leta 1956 in l. 1959.

CEJLON

meri 65.000 kv. kilometrov in šteje 9.165.000 prebivalcev, največ Singalezov (kakih 6 milijonov) in Tamilov (2 milijona). Glavno mesto je Colombo. Država ima status britanskega dominiona z dvodimnim parlamentom. Predstavniki vlade je ga. Sirimavo Bandaranaike, šef države pa je (kot predstavnik britanske krone) guverner

Gunetileke. Denar predstavlja cejlonska rupija.

Otok Cejlon je doživel v svoji zgodovini mnogo tujih vdorov. L. 1802 je postal britanska kolonija. Neodvisnost s statusom dominiona si je priboril l. 1948. Čez osem let je dežela razglasila popolno neodvisnost, vendar je ostala član Britanske skupnosti narodov.

Dežela je v glavnem kmečka. Kakih 65 odst. obdelovalni površini obsegajo plantaže čaja, riža, kavčuka in kakaovca. Pri proizvodnji čaja je dežela na drugem, po proizvodnji kavčuka pa na tretjem mestu na svetu. Četrtnina površine je posejana z rižem, vendar morajo zaradi primitivne obdelave še polovico potrebne hrane uvažati.

Notranje življenje dežele pretresajo strankarski boji. V bistvu gre za spopad med konservativnimi in naprednimi silami. Tako je desnica pripravila atentat na premijera Bandaranaike, voditelja združene nacionalne stranke z naprednim programom. Po njegovi smrti je vladno krmilo prevzel premijer Dahanajake, vendar notranjih trenj niso uredili niti po volitvah marca l. 1960. Na ponovno razpisanih volitvah julija istega leta je zanesljivo zmagala cejlonska stranka svobode, ki jo vodi vdovo premijera Bandaranaike. Ta je tudi kot prva žena na Cejlonu prevzela primierske dolžnosti ter se z vso vneto lotila urejevanja

notranjih prilik. Napovedala je v duhu zamislil svojega moža planski razvoj gospodarstva, zboljšanje življenjske ravni, podpiranje in zavarovalnih družb itd.

Cejlonska zunanja politika temelji na miroljubnem in enakopravnem sodelovanju z vsemi narodi sveta ne glede na njihovo notranjo ureditev. Cejlon danes zaradi take usmeritve prejema pomoč od ZDA, SZ, Kitajske in drugih dežel. Cejlonsko-jugoslovanski odnosi se posebno dobro razvijajo po obisku predsednika Tita januarja l. 1958. Lani je vrednost jugoslovanskega izvoza znašala 5 milijonov rupij (milijon dolarjev), uvoz pa 3,6 milijona rupij.

AFGANISTAN

meri 650.000 kv. kilometrov in šteje 12 milijonov ljudi pisanih narodnosti. Glavno mesto je Kabul z 90.000 prebivalci. Država je ustavna kraljevina z dvodimno skupščino. Sedanji kralj je Mohamed Zahir Sah, predsednik vlade pa Mohamed Kan. Afganistanski denar je afgan.

Značilno za afganistansko zgodovino je, da se je tamkajšnje ljudstvo štiri desetletja vztrajno borilo proti Britaniji, dokler si ni izborila popolne neodvisnosti. Ker dežela leži na prehodnem ozemlju, ki vodi preko današnje Turčije in Irana v Južno Azijo, je tudi razumljivo, da so po njej puščali vsi veliki osvajalci prete-

kljub stoletij. Vendar se prebivalstvo ni nikoli pokorilo.

Sedanji Afganistan je skušal ohraniti dobre sosedne odnose s svojimi sosedi, čeprav leži na območju, za katerega so se potegovali tudi vesleži do druge svetovne vojne. Zagotovili si je spoštovanje neodvisnosti, enakopravne odnose in gospodarsko sodelovanje z zahodnimi in vzhodnimi deželami, predvsem z ZSSR in ZDA, ki mu nudijo pomoč pri gospodarskem razvoju. Posebno v zadnjem času je razvil tudi sodelovanje z ostalimi neblokvskim deželami.

Jugoslovanski državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je obiskal Afganistan l. 1960, posebna jugoslovanska gospodarska delegacija pa že l. 1959. Našo državo je obiskal kralj Zahir in podpredsednik vlade Mohamed Na'm.

Dandanes je Afganistan še nerazvita dežela z živinorejskimi in kmečkimi pridelki kot poglavitnim izvoznim blagom. Je brez železnic in ima le malo avtomobilskih cest. Vendar se skrivajo pod njegovo zemljo bogata rudna ležišča, posebno bakra, cinka, svineca, azbesta, žvepla in na'te. Trenutno grade namakalne naprave, hidroelektrarne, ceste in letališča, da bi deželo bolj približali ostalemu svetu. Prav tako skrbje za razvoj splošne prosvete in razvijajo zadržljivost.

MINKA JE NAŠLA SVOJEGA OČETA

Mnogo je zgodb, ki se tako začnajo ali pa imajo vsaj tak naslov. Vse ali vsaj mnoge med njimi so resnične, tragične slike minulih težkih, krvavih dni, ko so bile z vsodotlej nesluteno nečlovečnostjo pretrgane neštete drage vezi. Mnogi jih hočejo spojiti, iščejo se, ali mnogi med njimi se po brezuspešnem iskanju neke z grenkobo ustavijo. Ustavijo se, in se še globlje sklonijo, še grenkejši so njihovi spomini, ko se sredi iskanj svojih dragih vedno pogosteje srečujejo s stvarstvom: iskanje dragih ni več, ali vedno strašnejše, vedno ostriše in glasnejše so grozote; iz dneva v dan je čistejši že nekoliko znan šivenek nove vojne. Ob tem je mnogim dvakrat hudo: svojih dragih še niso našli in že naj jih skrbi, že jih stiska v grlu, kaj vse pa se lahko zgodi njim in njihovim otrokom: če popusti pamet, razsodnost in javno mnenje.

Te misli so se sedele pri meni v teh dneh, ko sem se spet spomnil Minke, ki živi s svojimi štirimi otroki na trboveljskem hribu. Minke nisem dolgo poznal in sem jo nekaj let iskal, čeprav niti nisem vedel, če še živi, niti, kako se zdaj piše. Iskal sem jo, da bi mi pomagala pri iskanju njenega očeta; nisem pa vedel, da ga tudi ona išče.

Iskali smo Ivana Zvera, rojenega 1902.

Z Ivanom Zverom sva se večkrat srečala, ko sem bral knjige, ali malo sem vedel o njem. Vedel sem, da je doma iz kraja, mima katerega nekam zasajano tečejo ravne, bele in zelo prsinate ceste. Poznal sem ta kraj, ki v maju prijetno s svojimi nemirnimi prebivalci sanja sredi cvetočih akacij. Poznam ta kraj, kjer sedaj, v socialistični Jugoslaviji, naglo podirajo stare hiše brez dimnikov, kot da bi v enem letu hoteli preskočiti minula teška desetletja. Poznam to novo vas, ki poskuša skriti še marsikaj starega.

Lipa v Prekmurju je rojstna vas Ivana Zvera.

Iz te vasi so odhajali ljudje po svetu kot je to pač bila mnogokrat potreba, včasih pa tudi nekoliko že navada v Prekmurju. Odhajali so sezoni in nekateri so se ustavili v novih krajih, čeprav se nikdar niso popolnoma mogli živeti. Našli so si stalno zaposlitev. Zanimivo pa je, da so z delavci, s katerimi so prihajali v stik, vedno čutili in bili, so redki primeri nesolidarnosti. Vedno bolj so se uvrščali v napredne vrste delavskega razreda, čeprav jih je pri tem močno oviralo ozko domače okolje, v katerega so se morali vračati, ko ni bilo časa in sploh nerazvito gospodarstvo bivše Jugoslavije. Na žalost smo sezonsko doslej le preveč enostransko proučevali, kajti videli smo le ekonomsko stran, a premalo pa raziskali, kako je to sezonsko tvorilo brv med polproletarci iz prekmurskih vasi in delavci, kako se je pri tem vedno bolj formirala njihova razredna zavest, ki se je pokazala večkrat tudi v Prekmurju, o čemur se je razhajalo in sedaj rastejo novi odnosi na Gorickem, v petrovski občini in mnogih drugih vaseh. Iz teh sezonskih delavcev so rastle tudi takl, ki so aktivno sodelovali v kitajski boksarski vstaji in postali španski borec ali med potjo ujeti. Verjetno se sploh ne spominjajo tovariša iz Trnja, ki kot španski borec živi v Kočevju in še mnogo je dragocenih zgodb solidarnosti naših nekdanjih sezonskih delavcev z borbo delavskega razreda za lepšo bodočnost.

Ivan Zver je tudi eden izmed mnogih sezonskih delavcev. Kot dvanajstletni otrok je zapustil soiske klopi in z drugim iz svoje vasi odšel med prvo svetovno vojno na sezonsko delo, na madžarska posestva. Mladost je preživljal v vasi Lipa. Nemirna vas. Njeni prebivalci so se razhajali na vse strani in večkrat so počeli tudi to, kar so drugod obojoli ali pa si niso upali. Z nekaterimi prebivalci iz te vasi sem se srečal že v zgodnji mladosti, ko sem jih videl krvave, prestreljeni pami v mrtvašnici na petanjskem pokopališču ali pa na njihov ob državni meji in nekateri je še stiskal v mislicah roki droben zavitek ali vrečko saharina.

V tej vasi je živel Ivan Zver. Nekaj mesecev po propadu revolucije v Prekmurju, nekaj mesecev potem, ko so jugoslovski žandarji že spoznali svoj teren, je tih odšel Ivan v Videm ob Štavnici, kjer je bil neprijeten hlapec pri Krefovih. Tukaj se je na pol pismen srečal z napredno knjigo. Bral je zelo rad in vedno se je skrtil pred drugimi, navadno je bral na skednju, kjer je tudi spal. Bil je redkobeseden in, ko se je razgovoril z Bratkom, mu je pripovedoval o revoluciji v Prekmurju in o oblasti, ki so jo tedaj imeli. Ko so se pa zanj začeli zanimati videmski orožniki, je Ivan odšel od Krefovih brez slovesa. Odšel je neznanokam...

Ustavil se je v ljubljanskem predmestju, v Mostah, kjer so se zbirali delavci, kjer je živel beka in upor. To predmestje je dajalo ton in vsebino delavskemu gibanju v Ljubljani in tudi izven nje. Tako so na primer na občinskih volitvah 1921. leta dobili komunisti večino in starojugoslovanska oblast jim je administrativno odvzela mandat. V Mostah so živel borci-udeleženci oktobrske revolucije, tukaj so zrasle in bile najmočnejše partijske organizacije. V tem predmestju so živel večino tudi prekmurski sezonski delavci, ki so bili predvsem zaposleni v gradbeništvu. V prvih povojnih letih, ko so se gospodarske razmere nekoliko konsolidirale, so v Mostah, na Kodeljevem in Bežigradu mnogo gradili. Iz tistih časov je najbrž še ostala tudi Prekmurska ulica. V Mostah so nastajale Pajlinove pesmi, tam je pisal tudi Ferdo Godina in še in še in še in še. V Mostah se je naselil Ivan Zver in v glavnem tudi tukaj ves čas živel. Nekaj časa je bil zaposlen v tovarni kletja, nato pa pri različnih gradbenih podjetjih in postal celo palir-predelavec. V Mostah je postal član Komunistične partije Jugoslavije.

Mnogi se spominjajo tega suhega in žilavega, srednjevelikega, svetločasa fanta, ki je bil vedno nekam zamisljen, njegov pogled je bil nekoliko zasajen ali, ko je govoril, je oživel in bil zelo prepričljiv. Znal se je tudi od srca nasmejati in včasih je tudi kako povedal, da so se vsi zasmeli. Na sestankih se je prevdarno oglašal, bil je zelo delaven in discipliniran, vsako nalogo je v redu izvršil, čeprav je bila večkrat zaradi tega prizadeta njegova družina: žena Marija in hčerki Minka in Ivica. Mnogo je bral in rad je študiral.

Nekateri se ga spominjajo, da je kar na cestah začel govoriti o tedanjem krivičnem družbenem redu in, da se mora spremeniti o čem, da ga morajo spremeniti delavci. V svojih preprostih govorih je bil zelo prepričljiv in zgodilo se je celo na nekem delavskem sestanku, da so mu policijski organi, ki so pazili na »javni red in mir« delali: nekaj je že res, kar govorite Zver, ali povemo vam, da tega, kar hočete delavci, ne boste pri nas nikdar dosegli.

Ivan Zver je skupno z ostalimi komunisti in naprednimi delavci sodeloval pri organiziranju delavskih stavk, predvsem gradbenec. V teh stavkah so vedno bolj sodelovali tudi sezonski delavci-stavbinci, doma iz Prekmurja in Prlekije. Ko so tako povezovali svoja življenjska vprašanja s vprašanji celotnega delavskega razreda, je v njih rastle zavest pripadnosti delavskemu razredu in to je bilo pomembno.

Zver je bil prav tako aktiven pri organiziranju strokovnega združenja stavbincev, kajti vse delavske sindikalne organizacije so bile prepovedane.

Ivana Zvera so srečevali njegovi znanci kot aktivnega odbornika v delavskih kulturno-umetniških društvi Svoboda, v uredništvu legalnega komunističnega lista Enotnost itd.

Kdaj je postal član Komunistične partije Jugoslavije, še ni ugotovljeno, prav tako tudi ni znano, kdaj je postal član mestnega komiteja. Na partijski konferenci, kateri je prisostvoval v noči med 24. in 25. decembrom 1928 v Ljubljani, je bil izvoljen za člana Pokrajinskega komiteja, tedaj v najvišji organ ilegalnih partijskih organizacij v Sloveniji. V letih pred, predvsem pa v času vojnifašistične diktature, so močno oživele akcije, ki so jih vodili komunisti. V tem času so se že začele konsolidirati razmere v organizacijah Komunistične partije Jugoslavije in vedno močnejše se je čutil vpliv zagrebške partijske organizacije, v kateri je tedaj že zelo aktivno deloval Josip Broz-Tito.

V akcijah, ki so jih vršili komunisti v Ljubljani, so trošili letake, organizirali zborovanja in različne proslave kot ob prvem maju, ob obletnici oktobrske revolucije, mobilizirali so delovne ljudi proti vojni, saj je bil prvi avgust proglašen za mednarodni protivojni dan. Zver je bil zelo aktiven v vseh teh akcijah: govoril je na letecem sestanku, ki je bil organiziran v spomin žrtvam z Zaloške ceste, skratka: bil je takorekoč povsod. Vmes so ga večkrat zaprli. Spoznal je Glavnjaka, bil skupaj z Borisem Kidričem pred sodiščem za zaščito države v Beogradu. V takih trenutkih je bilo zelo hudo njegovim družini. Starši Zverove žene ter njeni bratje in sestre, bili so zelo premožni, toda kljub temu so jo pozabili, še več, zavrgli so jo, ker se je poročila z brezbožnim človekom. Toda Komunistična partija ni pozabila nanjo. V najhujših časih so tovariši prinášali Zverovi ženi pomoč v denarju. Zbirali so denar in ga nato delili kot Rdečo pomoč. Kljub taki pomoči je bilo hudo, saj je bilo vse drago, Ivan je bil v zaporu in Marija ni mogla zaslužiti večših niti za najnujnejše.

(Konec prihodnjije)

Radio in časniki spet poročajo o rekordnem valu na Kvarnersko riviero in v druge obmorske kraje. Kaže, da bo Opatija letos presegla rekord pri nočnihih, ki ni bil »zrušen« do leta 1913, k čemer pa so doslej mnogo pripomogle visoke cene v gostinskih obratih in hotelih. Navzlic temu pa prebje letni odhodi na morju iz leta v leto tudi vedno večje število naših ljudi iz Pomurja, o čemer je naš list že poročal.

Pred leti mi neki Sobočan skrajni večer, ko sem mu pravil, da so tudi pri nas ljudje, ki vse leto štedijo denar za morje ali za potovanje in izozemstvo. Moj sobesednik je razumel, da nekdo stedi, recimo, za pohištvo, radio, kolo, avto ali za kakršnokoli trajnejšo dobrino. Da bi človek potrošil denar v turistične namene, da se mu je zdelo čista potrata; No, danes stoji stvari tako, da tudi ta Sobočan stedi denar za — bivanje

na morju in prav te dni se kar dobro počuti v barbatu na otoku Raou.

V juliju in avgustu, ko beleži-mo pravcata preseževanja narodov na obale Jadrana, navzlic spopadom in berlinski krizi, lauko toeremo v časnikih, da je častnik »Alekse Santic« ladje, ki jo poznajo tudi turisti iz Pomurja, dal v nekem pristanisku ukaz za odhod in vse drugo — to so jasne in razumljive stvari. Vprašanje pa je, zakaj prihajajo Svedi in Nemci prav na Jadran? Stevilni Nemci ne morejo prehaliti krasot našega Jadrana. Pravijo da je tudi njihovo Vzhodno morje lepo, toda tam ni nikjer sence, da bi se človek prijetno počutil. Tudi Italijanska riviera jim ni všeč. Neke Nemka srednjih let mi je pripovedovala, da bi najraje kar z ladje skočila v vodo, tako ji je ugajala barva vode našega Jadrana. Nekateri tuji bi radi v enem tednu videli vso Jadransko obalo. Prispejo z letalom, pogrešajo pa servisev za izposojanje avtomobilov, motornih čolnov in drugega. Navzlic tem pomankljivostim, navzlic temu, da postajajo iz leta v leto cene v Opatiji in Portorožu astronomske, pa je tujeve vedno več, vedno več pa je na obalah Jadrana tudi domačih turistov, od najmlajših do najstarejših, ki pa si seveda polšteje cenejše kraje in cenejše oblike letovanja. Ne-

dvomno ima naš Jadran nenavadno privlačno moč, s katero se ne more meriti niti veličastna lepota nege očaka Triglav in drugih planin. Stevilni so turisti tudi na planinah, toda njihovo bivanje na planinah je krajše kot bivanje naših in tujih turistov na morju.

Tudi Sobočan, ki je pred leti smatral izdatke za potovanje in bivanje na morju kot potratno denarja, je lani že bival 10 dni na morju in menil, da je 10 dni prekratka doba. Letos je prebil 14 dni in prepričan sem, da se bo vrnil s pripombo, da 14 dni na morju mnogo prehitro mine, pa čeprav stane — denar. Morje je pač privlačno za staro in mlado in to v vedno večji meri. To se odraža tudi v družinskih proračunih, saj je na Jadranu morja in sonca za vse volje.

B. Sinko

Ladja je pristala. To pomeni za marsikoga začetek novega življenja

POMURSKI FILMSKI BAROMETER

NOCI LUKRECIJE BORGIE — Francoško-italijanski film v totalitopsku in barvah režiserja Sergia Grieca. To je po nekaj letih že drugi film o Lukreciji Borgiji na naših platnih. O tej famozni ženi renesanse, s katero sta njen oče, papež Aleksander VI. in brat Cezar ravnala kot s pionom na sahočnici in sta jo možila z daj grofi, zdaj z njenim vojvodom (kaker je pač zahteval politični položaj), je bilo doslej napisanih tisoče strani. Zgodba o njenem burnem življenju že od nekdanj priljubljen režiserje in scenariste. V resnici je ta zgodba o lepi Lukreciji Borgiji, kot filmska tema, stara že toliko kot sedma umetnost sama.

Ko je smenal film, se režiser Grieco ni mnogo oziral na to, kaj pravijo o Lukreciji Borgiji zgodovinarji. Naredil je ambiciozen in drag film v najčistejšem smislu slikovitega, komercialnega spektakla. Vse v filmu je podrejeno liku Lukrecije Borgije, za peljive in nevarne ženske, ki ji potekajo noči v razvratu, spletkah in zločinih. V filmu nastopa tudi okrutni in senzualni Cezar Borgia, scenarista pa nista pozabila niti na genialnega mojstra italijanske renesanse Raffaella Santija. Teško si je zamisliti, da bi v tem filmu kdo lahko boljše tolmáčil lik Lukrecije Borgije kot pokojna lepota Belinda Lee, ki nam predstavlja Lukrecijo kot politeno, lepo in pokvarjeno žensko, demoksi zloбно, okrutno in brez čustev v maščevanju. Poleg takšne Lukrecije je celo Cezar Borgia, morilec lastnega brata in moža Lukrecije, bleđ, mehek in brez krvi.

GENERAL ROVERE — Italijanski film po noveli Indira Montanellija v režiji znanega Roberta Rosselinija (bivši soproj Ingrid Bergamove). Film je bil nagrajen s prvo nagrado, z »Zlatim le-

vom« na festivalu v Benetkah 1. 1959. V glavnih vlogah srečamo nekaj zvočnih imen italijanskega filma. Na čelu vseh je Vittorio De Sica, dalje Sandra Milo, Giovanna Ralli, prikupna Francozinja Anne Vernon itd. Film nam posreduje zgodbo iz časov nemške okupacije Genove, o lažnem generalu, ki ga spremljamo na njegovi življenjski poti od simpatičnega goljufa do heroja, ki ga Nemci ustrelijo, na ta način pa je začasno rešen Fabricio, vodja partizanov. Čeprav nam je pogosto že preveč vlog in filmov, v katerih nastopa Vittorio De Sica, nas bo s vlogo prav gotovo zadovoljil.

Oba filma bosta ob koncu tega in v začetku prihodnjega tedna na sporedu kina »Park« v Murški Soboti.

SKANDAL NA PLAZI — Italijansko-francoško-nemški film v totalitopsku in barvah italijanskega režiserja Mara Camerinija. Film je kot nalašč za sedanje obdobje letnih odhivov. V njem bomo videli vrsto lepotic v bikinijah: Isabelle Corey, Myriam Bru, Nadia Gray, Laura Carl, Susanne Cramer in druge, pa tudi znanega Peppina De Filippa, Vittoria De Sica, Paola Stoppo in še nekatere. Kakor znano, je dogajanje filma preneseno na italijansko riviero, kjer obdoližijo svetilolasa lepotic Caterino Lisotto, da se je nemoralno vedla, ker se je ponoči kopala nara. Ob lepih in sončnih dneh sledimo nato razpletu te »afere« vse do komičnega konca, ko volk ostane sit, koza pa cela.

Film bo v nedeljo in ponedeljek na sporedu kina v Sl. Radenci.

ZLOČIN IN KAZEN — Francoški film režiserja Georgesa Lampina, v glavnih vlogah pa nastopajo Jean Gabin, Robert Hossein, Marina Vlady, Ulla Jacobson, Bernard Blier, Gaby Morlay in

Gerard Blain. To je film po znanem delu ruskega pisca Dostojevskega in kot vidimo, pod vodstvom vsega režiserja s solidno igralsko ekipo. Fjodor Mihailovič Dostojevski je eden najmočnejših in istočasno najsubtilnejših mojstrov psihološkega romana. Svet Dostojevskega je poln družbenih nasprotij in izredno začrtanih likov. To, da je scenarij za ta film napisal znani Charles Spaak, je jamstvo za solidno filmsko adaptacijo, pa čeprav se je scenarist poslužil tega klasičnega ruskega književnega dela le kot izvora inspiracije, samo zgodbo pa je aktualiziral in prenesel iz ruskega okolja v francoško sredino našega desetletja. Navzlic temu pa je ostala rdeča nit tega korektno izdelanega filma mučeniška pot morilca, ki ostane na svoji poti sam v borbi z vestjo, dokler se prostovoljno ne poda v roke pravice, ker nima več moči za nadaljnjo borbo.

Film bo nočoj in jutri na sporedu kina v G. Radgoin.

DEKLE ROSEMARIE — Nemški film, družbena drama o znani prostitutki, ki je prodajala svoje telo za drag denar nemškimi denarim mogotcem in nesrečno končala, saj še danes ni znano, kdo jo je umoril. Znano je, da je ta dogodke, po katerem je posnet film, izzval svojevrsten skandal. Celotno sam kancler Adenauer je moral posredovati, da bi preprečil njegovo prikazovanje s pretežno, češ da daje film »napačno sliko o Zahodni Nemčiji«. Seveda so filmski poslovni ljudje iz Zahodne Nemčije naredili s filmom dobro kupčijo, v glavnih vlogah pa nastopajo znane igralkine in igralci Nadja Tiller, Peter van Eyck in drugi.

Film bo sredi prihodnjega tedna na sporedu kina v Križevcih pri Ljutomeru.

-bjs-

Se dobre tri tedne nas loči od priletka pouka na šolah. Stoli, ki so jih ob koncu šolskega leta takole pospravili, bodo spet »zaživeli«.

SEMINAR O DELITVI DOHODKA

Minuli petek in soboto je bil v Murški Soboti seminar o sestavljanju pravnih in delitvi čistega in osebnih dohodkov. Seminar je s sodelovanjem višje komercialne šole Maribor organiziral okrajni zavod za produktivnost dela. Udeleženci seminarja so dobili tudi priložnost, ki obravnava več inšic pravnih in delitvi dohodka.

nc

V KRIŽEVSKI ZADRUGI

TEDEN KOOPERACIJE

Z jesensko setvijo se začne za kmeta novo gospodarsko leto. Čeprav so intenzivnejše poljščine, kakor okopavine in krmske rastline, sprično povečane živinorejše, zmanjšale procent žit tudi v kmečkem kolobarju, so še vedno zelo pomembne, če že ne vodilne, pri odločanju o večjih ali manjših dohodkih individualnega kmečkega gospodarstva. Vsa napredna kmetovalca se tega prav dobro zaveda in se zato z največjo skrbjo pripravijo na setev ozimim, ker ve, da je bogata žetev v veliki meri odvisna od dobro opravljene setve.

Pšenica je na našem področju od žit vodilna kultura. Zato je potrebno pridelovanju pšenice posvetiti največ pozornosti. Kakšna je setev, takšna bo žetev: je stara, preprosto pravilo, ki še vedno drži, saj so ga postavile dolgoletne izkušnje pridelovalca. Popolnoma razumljivo, kajti pri setvi nastopa toliko čimteljev, ki vsak po svoje vplivajo na višino pridelka: kolobar, obdelava, gnojenje, sorta, kvaliteta semena in čas setve. Če katerikoli teh faktorjev ne upoštevamo dovolj, se nam to počeno maščuje. Danes n. pr. na kmet ne dvomi več, da so intenzivne italijanske sorte donosnejše, ker se je o tem sam prepričal. Toda marsikateri pridelovalec ne upošteva dejstva, da so te sorte tudi mnogo zahtevnejše, glede na vse te navedene osnovne elemente pravilne setve. Nislo redki primeri, da kmetje leta in leta ne zamenjajo semena ali pa ga kvečjemu zamenjajo pri sosedu, pri čemer pa ne morejo doseči za-

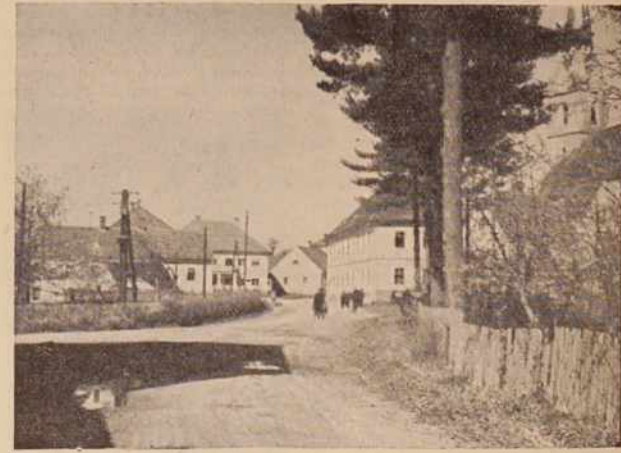
lenege uspeha, ker je eno in drugo nekvallitetno-izrojeno. Vsa kmet, ki je preizkusil, ve, da je nabava priznanega semena zelo rentabilna in bo tisti, ki bo zamenjal merkantilno blago za priznано seme v razmerju 1:1,5, pravil se vedno dobro kupčijo. Pristake je z gnojenjem z umetnimi gnojili. Najrentabilnejše je gnojenje tedaj, ko je razlika med povečanimi stroški gnojenja in vrednostjo povečanih pridelkov največja. To pa je mogoče doseči edno s pravilnim in zadostnim gnojenjem. Intenzivne sorte so tudi zahtevnejše za pravi čas in soto setve. Pozna in prebrčka setev v slabo pripravljeno zemljo bo pridelovalec ob žetvi prav gotovo razočaral.

Napake, ki jih delavci ob setvi ozimim, kaj radi opravljujemo na račun vremenskih neprilik in drugih vplivov okolja. Vendar so napake, ki jih vede ali nevede povzročamo sami, pogostejše. Z malo več znanja, dobre volje in pravilnega gledanja na pomembnost dobre jesenske setve, bi izostale mnoge nepravilnosti, uspeh pa bi se pokazal v večjem pridelku.

V kmetijski zadrugi v Križevcih pri Ljutomeru se na jesensko setev temeljito pripravljajo. Zavedajo se, da lahko zagotovi največji uspeh pravilno sodelovanje med kmeti in zadrugo. Večjih pridelkov ni mogoče doseči brez izdatnega gnojenja z umetnimi gnojili, globokega oranja, izbranega semena itd. Z drugimi besedami: večji pridelki so odvisni od večjega vlaganja; koliko vložiš, toliko lahko pričakuješ! Zadruga bo kreditirala kmetom to poveča-

no vlaganje za najnižjo možno odškodnino. To je osnovna oblika sodelovanja v proizvodnji med kmetom in zadrugo, vendar ni edina, saj zadruga ne bo sčepala nekih šablon-

pri zadrugi s pomočjo ostalih uslužbencev obiskal vsakega kmetijskega proizvajalca na domu. Pogovorili se bodo o sorti, semenu, gnojenju in oblikah sodelovanja, ki bodo e-

skih pogođb, temveč take, ki bodo najboljše ustrezale interesom obeh partnerjev v sodelovanju. Še ena posebnost pri kmetijski zadrugi Mursko polje. Akcijo jesenske setve organizirajo načrtno: od 20. do 27. avgusta bodo imeli tedni kooperacije. V tem tednu bo kmetijski strokovni kader

konomsko najugodnejše za kmeta in za zadrugo.

Namen kooperacije je doseči večje pridelke in pa tudi cenejše — ali z drugimi besedami: ustvariti večje dohodke. Začetek pa je z jesensko setvijo in uspeh je v veliki meri odvisen od tega začetka.

T. S.

Ljutomer

Prvo polletje v ljutomerski občini: POVEČANJE OSEBNIH PREJEMKOV V INDUSTRIJI IN OBRTI

Gospodarske organizacije v ljutomerski občini so v prvem polletju precej ugodno izpolnile letne plane. Tako so industrijska podjetja izpolnila plane povprečno z 40%, proizvodnja pa nasproti lanskiemu prvemu polletju povečala za 25 odst. Plan so najbolj izpolnili v premošnjem Preski in sicer s 55 odstotki. V pekarni v Borecih so izpolnili plan z 49 odst., v Ljutomeru pa s 43 odstotki. Precej dobro so izpolnili plan tudi v žitni, vendar menijo, da je bil plan nekoliko previsok. Nekoliko slaba je realizacija v Tovarni usnja, kjer zmogljivosti v prvem polletju niso bile docela izkoriščene, in v Konfekciji.

Zanimivo je tudi povečanje povprečnih osebnih prejemkov. Tako so v industriji povečali povprečne mesečne prejemke od 13.900 na 16.000, v obrti pa iz 14.700 na 16.300 dinarjev, medtem ko v trgovini v tem obdobju ni bilo občutnega povečanja. Povečevanje osebnih prejemkov v industrijskih in obrtnih podjetjih je zlasti omogočilo uvajanje novih oblik nagrajevanja, ki so jih doslej uveljavili v veliki meri že v vseh podjetjih.

Obrtna podjetja so plan izpolnila v prvem polletju z 49,4 odst., promet pa povečala v primerjavi z istim obdobjem lani za 60 milijonov dinarjev. Najbolje so plan izpolnili pri podjetju Agrotehnika-servis in sicer s 55 odst. Ugodno realizacijo plana izkazuje tudi trgovina, kjer je plan dosežen s 47,8 odstotki.

V Noršincih odprli gasilski dom

Prejšnjo nedeljo so v Noršincih pri Ljutomeru ob številni udeležbi odprli novi gasilski dom, ki so ga začeli graditi že pred leti. Gradnja tega doma je bila namreč od vsega začetka spremljana z materialnimi težavami, ki pa so jih v zadnjem času močno premostili s prostovoljnim delom in dotacijami. Treba je omeniti naklonjenost organizacije SZDL, ki je pokazala veliko razumevanje. Kakor smo zvedeli, bodo noršinski gasilci dom še razširili ter si tako zagotovili še prostore za sestanke.

Na njivo...

27. avg. otvoritev gasilskega doma v Markišavcih

Gasilci v Markišavcih se te dni temeljito pripravljajo na otvoritev novega gasilskega doma, ki bo 27. avgusta. Ob tej priložnosti bodo med ostalim programom priredili tudi generalne vaje za gasilski fe-

stival v Murski Soboti. Vse skupine za to priložnost že pridno vadijo. Po otvoritveni svečanosti bodo priredili veseličarje ter si tako zagotovili nekaj sredstev za društvene potrebe.

V mesecu prometa:

NAGRAJEVANJE ŠOFERJEV VAŽEN POGOJ ZA VARNOST

Komandir prometne milice Miro Zupančič je dvignil roko, hrup tovornjaka je potihnil, kolesa so pa zarisala po asfaltu črne proge. Šofer je pogledal nekam zmedeno in očito ga je zaskrbelo pri denarnici. Kdo bi vedel. Včasih napravi prekršek, ne da bi se tega zavedal. Rahel nasmeh na Mirotovem licu pa je na šoferja očito deloval umirjevalno. Hip za tem smo bili v živahnem pomenku. Vendar v zelo kratkem pomenku. Šoferji, ki sva jih ustavljala, so v tem času povedali le delček tistega, kar jih tare pri opravljanju službe in jim otežkoča delo.

ter pomankljivih znakov ob cestah. Koliko nesreč bi se lahko zgodilo ob vsem tem, vendar k sreči večina šoferjev pozna kritična mesta na cestah.

Kar smo našli, pa še ni vse, s čimer se srečujejo šoferji in kar jih včasih privede do tega, da povzročijo ali pa so soudeleženi pri nesrečah. V marsikaterih podjetjih so doslej posvečali nagrajevanju šoferjev precejšnjo pozornost, njihova obremenjenost pa je bila velika. Ni malo šoferjev, ki vozijo tudi po šestnajst ur dnevno za mesečni zaslužek 20.000 dinarjev, poleg šofiranja pa še pomagajo pri nakladanju ali pa igrajo vlogo manipulantov.

To so pereča vprašanja in prav je, da jih Združenje šoferjev v mesecu prometa obravnava. Omembe vredno je to, da namerava združenje v svoji akciji razen vzgoje samih voznikov opozorjati občinske ljudske odbore na najbolj kričeče pomanjkljivosti na cestah ter dati pobude za ureditev posameznih cest. Se posebej razveseljivo pa je to, da bo Združenje šoferjev in avtomehanikov v Murski Soboti organiziralo jeseni pred-

Feliks Ritonja: »Vprege in živina...«

vanja, na katera bodo povabili razen šoferjev tudi voznike vprežnih vozil. To bo še ena akcija, ki bo ob dobri organizaciji lahko vsestransko vplivala na večjo varnost na cesti, katere ne morejo zagotoviti samo šoferji, ampak tudi drugi koristniki cest.

J. Stolnik

MALA KRONIKA

POŽAR V LENDAVSKIH GOBICAH

V nedeljo, v zgodnjih jutranjih urah je izbruhnil požar v vinski kleti S. G. v Lendavskih Gobicah. Zgorelo je ostriše, nekaj gospodarskega orodja in nekaj opreme. Škoda so ocenili na okrog 200 tisoč dinarjev.

TRČENJE DVEH TRAKTORJEV

Traktorist Ladislav Baranja, doma iz Črnclavec, je vozil traktor s prikolico po cesti iz smeri Gomilice proti vasi Lipa. Ko je privozil nekaj metrov pred kapelico v vasi Lipa, ga je po levi strani ceste prehitel Jože Gutman s traktorjem. Tako, ko ga je prehitel, je ustavil traktor na levi strani desne polovice ceste. Ker je Ladislav Baranja vozil s precejšnjo hitrostjo, ni mogel traktorja takoj zaustaviti in je trčil v traktor, ki ga je upravljal Jože Gutman. Škoda na vozilu so ocenili na okrog 50 tisoč dinarjev.

V SLAMI IN PLEVAH SE JE ZADUSIL

Osemindesetletni Franc Sršen iz Podgradja pri Ljutomeru je v petek dopoldne peljal z vozom slamo in pleve proti Rincevovi grabi. Ko je zapeljal na strmino, se je voz po nesrečnem naključju prevrnil, tako da ga je tvor zasul. Ko so ga potem izvlekli, je bil že mrtev. Zaradi pomanjkanja zraka in precejšnje teže se je zadušil.

PRI KOPANJU V MURI UTONIL

Pri Smodiševem mlinu na Motli se je v petek okrog polдне pri kopanju utopil osemnajstletni Alojz Tibaut iz Babinec pri Ljutomeru. Utopljenca je odnesla voda in ga do ponedeljka še niso našli.

NESREČA V RADOSLAVCIH

V Radoslavcih je prišlo v petek do nesreče pri podiranju stišalnice last. A. K. iz Sitarovec. Lastniku je pri delu pomagala 65-letni Martin Milnarič. Pri podkopavanju se je na Milnariča zrušil zid in ga teško poškodoval, tako da je pri prevozu v bolnišnico podlegel poškodbam.

DEKLE UTONILO V MURI

V bližini Petišovca pri Lendavi so v soboto izvlekli iz Mure šestletno deklico. Pozneje so ugotovili, da gre za štirinajstletno Marijo Grof iz Zabička, ki je izginila pri kopanju že v četrtek.

TRAKTOR NALOŽEN Z OPEKO ZAVOZIL V JAREK

Voznik traktorja s prikolico, Stanko Stefanec, doma iz Grlave, je pred kratkim vozil opeko iz smeri Križevca proti Ljutomeru. Ker je vozil po skrajni desni strani cestišča, je prikolico, ki je bila obtežena z opeko, potegnilo v jarek in se je prevrnila. Na prikolici sta sedela še dva delavca, ki sta pri padcu dobila le lažje telesne poškodbe. Materialna škoda na vozilu znaša okrog 40 tisoč dinarjev.

SE EN UTOPLIENEC NA BLAGUSU

Ta teden so na akumulacijskem jezeru na Blagušu pri Vidmu ob Seavnici zabeležili že drugega utopljenca. Tokrat trinajstletnega Metoda Mikla iz Maribora. Prejšnji petek se je pridružil številnim drugim kopalcem, ki se pogosto zatekajo na jezero. Pozneje so ugotovili, da je izginil. Najprej so menili, da je v gozdu, vendar je bilo iskanje brezuspešno. Pozneje so ga opazili v vodi. Skoraj dve-

urno prizadevanje, da bi ga odprli pri življenju, je bilo zaman. Kakor smo zvedeli, je bil bolj slab plavalca, kar je tudi očitno glavni vzrok utopitve.

-ko

NA TRAKTORJU JE ZASPAL

V ponedeljek se je Stefan Čuk odpravil s traktorjem iz Doline po bencin v Mačkovec. Med vožnjo je na traktorju zaspal in zavozil kakih 60 metrov od ceste, ko mu je vozilo zdrknilo v skoraj dva metra globok potok. Traktorist se k sreči ni poškodoval, nastalo škoda na traktorju pa cenijo na kakih 15 tisoč dinarjev.

PREPREČEN POŽAR V BAKOVCIH

V ponedeljek dopoldne bi v Bakovcih skoraj prišlo do velikega požara na gospodarskem poslojpu Franca Jančara. Ostrešje gospodarskega poslojpa se je vnelo takrat, ko je lastnik čistil dimnik nad ognjiščem in so iskre šinile

v seno. Hitremu posredovanju gasilcev gre zahvala, da so požar v kratkem času omejitili. Škoda znaša kakih 50 tisoč dinarjev.

ROJSTVA

Rodile so: Dora Stefanija iz Motvarjevca - dečka, Ivanka Rajh s Spodnjega Krapja - dečka, Sarika Sočič iz Vanece - dečka, Ana Simolko iz Odrance - dečka, Rozalija Voruš iz Murske Sobotne - deklco, Marija Kerec iz Krplivnika - dečka, Marija Kavaš iz Sodišince - dečka, Helena Ratko iz Salovec - deklco, Rozalija Geč iz Dolge vasi - dečka, Marija Šiplič iz Gornje Radgone - deklco, Ema Banfi iz Strukovec - deklco, Marija Pucko iz Rankovec - deklco.

POROKE

Poročili so se: Jože Kolar, u-stlužbenec iz Nemčevca in Karolina Stotl, uslužbenka iz Ljubljane.

SMRTI

Umrli so: Jože Rac iz Gorice, star 74 let, Martin Milnarič iz Trnovca, star 66 let in Franc Leonhard iz Lendave, star 33 let.

VESTI

DOBROVNIK - Sredi meseca marca letos so v Dobrovniku odprli dvojezični otroški vrtec. Vrtec obiskuje nad petdeset otrok. Za otroke skrbita dve vzgojiteljici. Dnevno malico dobivajo otroci iz šolske mlečne kuhinje.

MORAVCI - Vrtalci podjetja »Proizvodnja nafte«, pri vasi Moravci, so pri vrtanju naleteli na zelo toplo vodo. Okolišani menijo, da je ta voda zdravilna, zato se je že poslužujejo, toda kopajo se v zelo primitivnem bazenu. Kopalci menijo, med njimi največ žensk, da se po opravljeni kopeli bolje počutijo, voda jih osvži, revmatične bolezni so pa mi-lejše ali pa popolnoma izginejo.

GORNJA RADGONA - Center za napredek gospodinjstva v Gornji Radgoni je organiziral enomesečni tečaj za krojenje in šivanje, ki ga obiskuje okrog 40 žena in deklet iz bližnje okolice. Tečaj je trikrat tedensko v združenem domu. Na tečaju poučujejo strokovne učiteljice prodajalne šivalnih strojev »Bagat« iz Maribora.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU - V kmetijski zadrugi v Križevcih pri Ljutomeru se temeljito pripravljajo na jesensko setev. Od 20. do 27. avgusta bodo imeli teden kooperacije. V tem času bodo kmetijski strokovnjaki s pomočjo ostalih uslužbencev obiskali vsakega proizvajalca na domu in se pogovorili o sorti, semenu, gnojenju in podobno.

Tudi v Domu onemoglih v Rakičanu je poletje, zato se njegovi stanovalci najraje zadržujejo v senci košatih kostanjev, ki dajejo prijeten in osvežujoč hlad

KULTURA : NOGOMET

Primerjati kulturno dejavnost z nogometom izgleda na videz dokaj smešno. Prva ima izredno pomemben družbeni položaj in tudi vlogo, medtem ko nogometu pripada, če odštejemo tisti pomen, ki ga pripisujemo športni dejavnosti, bolj zabavna vloga. Toda če ju pa primerjamo po priljubljenosti, ki ju uživata, pa lahko pridemo do dokaj zaskrbljujočih ugotovitev.

V osnovi pa lahko nekaj ugotovimo: naš nogomet uživa več pozornosti in tudi v nekem smislu podpore ter da je tesneje povezan z delovnimi kolektivi kot pa kulturna dejavnost oziroma boljše rečeno, kulturno-prosvetna društva. Za primerjavo naj navedemo samo, da delovni kolektivni v Murski Soboti neposredno s finančnimi sredstvi v raznih oblikah dajejo nogometnemu klubu Sobotna letno približno 1 milijon 200 tisoč dinarjev, samo Proizvodnja nafte lendavskemu nogometnemu klubu Nafta letno 200.000, pomagajo pa tudi ostala podjetja, tako da je skupna vsota kar znatna. Zbrati podatke o tem, kakšno neposredno materialno pomoč pa delovni kolektivni nudijo kulturni dejavnosti, je zelo težko. Tudi oblike so različne. Proizvodnja nafte v Lendavi n. pr. daje na razpolago svojo dvorano, kar je tudi z-atna pomoč, delovni kolektiv Tovarne perila in pletenina »Mura« v Murski Soboti daje za prosvetno in kulturno dejavnost približno 100.000 dinarjev, za športno dvakrat toliko. Lanska akcija za zbiranje sredstev za nakupovanje knjig knjižnicam je v radgonski in ljutomerski občini zelo dobro uspela in pokazala, da je pri delovnih ko-

lektivih veliko razumevanja tudi za kulturno dejavnost.

Toda kljub temu ne moremo trditi, da bi bili odnosi podjetij s kulturnimi društvi tako tesni kakor s športnimi. Krivdo za tako stanje bi pa bilo zgrešeno valiti samo na delovne kolektive, temveč jo moramo iskati tudi v kulturno-prosvetnih društvih, ki so še vse preveč navajena na proračunska sredstva občinskih ljudskih ljudskih odborov. Za delovne kolektive pa lahko ugotovljamo, da tudi ne čutijo večje odgovornosti za kulturno življenje. Medtem ko so v športnih društvih, predvsem pa v nogometnih klubih vodilni funkcionarji izključno tudi vodilni ljudje iz gospodarskih organizacij, pa so prosvetna društva skoraj popolnoma brez teh kadrov. Ko so na primer lani v Lendavi sklicali posvetovanje o kulturnem življenju, so med drugim ugotavljali, da se vodilni ljudje iz podjetij tega posvetovanja sploh niso udeležili.

Ta primer ni osamljen in bi ga lahko našli tudi v drugih krajih. Očitno je torej, da je nogomet vsaj že zaradi večjih možnosti za razburkanje strasti, klubsko rivalstvo in razna mesetarjenja z igralci nekako bolj privlačno področje za izkoriščanje prostega časa, kakor pa kulturna dejavnost. Če bi tako razpoloženje ali vsaj tiste strani, ki pričajo o veliki zavzetosti, prenesli na kulturno življenje, gotovo več ne bi mogli govoriti, da se to pogreza v podeželsko tihožitje. Toda tega verjetno ne bo mogoče doseči prej, dokler delovni kolektivni ne bodo urejevali tudi vprašanj kulturnega življenja.

-nc

IZ RAZNIH KRAJEV

»ELRAD« DOGRAJUJE
NOVO HALO

Podjetje »Elrad« v G. Radgoni bo v kratkem dogradilo novo sodobno halo ter začelo z razširjeno proizvodnjo. Z dograditvijo te hale, ki jo sedaj urejajo v notranjosti, bodo znatno povečali tudi število zaposlenih.

TRAKTORIST
POD TRAKTORJEM

Prejšnjo nedeljo bi v bližini Čepincev skoraj prišlo do hude nesreče. Ko je traktorist KZ Šalovci peljal po hribu, so se pred njim nenadoma pojavile krave. Zavrl je tako naglo, da ga je zaneslo po cesti, nato pa se je traktor prevrnil na traktorista. K sreči so se našli v bližini ljudje in ga hitro rešili.

SALOVČANI IZDELALI
95 TISOČ KOSOV OPEKE

Vaščani Šalovec so pred kratkim izdelali za prizidek šole 95 tisoč kosov opeke, ki so jo v teh dneh začeli žgati. Opeko so izdelali s prostovoljnimi delom. Kakor je znano, bodo s tem prizidkom dobili v Šalovcih popolno osemletno šolo.

Prve megle v avgustu so kakor pravijo stari ljudje — znanilke jeseni. Za tem pritisne prva slana in listje bo pričelo odpadati. Kako hitro se leto obrne!

RAZŠIRITEV
»AGROSERVIS«

Tudi soboški »Agroservis« je letos začel z rekonstrukcijo. Doslej so zgradili večjo halo, ki bo služila za popravila, katera so doslej opravljali na prostem. Pridobili pa bodo še vrsto drugih prostorov vključno s pisarnami. Nove oddelke bodo odprli 29. novembra letos.

Jedenski KOLEDAR

Petek, 18. avgusta — Branislav Sobota, 19. avgusta — Ljudevit Nedelja, 20. avgusta — Bernard Ponedeljek, 21. avgusta — Ivana Torek, 22. avgusta — Ostrivjo Sreda, 23. avgusta — Zdenka Četrtek, 24. avgusta — Jernej

KINO

MURSKA SOBOTA — od 18.-20. avgusta italijansko-francoski barvni kinemaskopski film: »Noči Lukrecie Borgije«; od 21. do 22. avgusta italijanski film: »General Rovere«; od 23.-24. avgusta zahodnonemški barvni film: »Moja lepa mama«.
SLATINA RADENCI — od 20.-21. avgusta italijanski barvni kinemaskopski film: »Skandal na plaži«; 24. avgusta avstrijski barvni film: »Mozart«.
SALOVCI — od 19.-20. avgusta ameriški barvni kinemaskopski film: »Sedem nevest za sedem bratov«.
GORNJA RADGONA — od 19.-20. avgusta ameriški barvni kinemaskopski film: »Drevo življenja«; od 23.-24. avgusta nemški film: »Priok«.
VIDEM OB SČAVNICI — od 19.-20. avgusta japonski film: »Ljudje torpeda«.
KRIZEVCI PRI LJUTOMERU — od 19.-20. avgusta francoski kinemaskopski film: »Zena in njena igračka«; 23. avgusta nemški film: »Deklica Rosemari«.
LJUTOMER — od 19.-20. avgusta avstrijski barvni film: »Mozart«; od 23.-24. avgusta francoski film: »Montparnass 19«.

Zdravstvena DEŽURNA SLUŽBA

OD 19. DO 25. AVGUSTA BODO OPRAVLJALI DEŽURNO IN NEDELJSKO SLUŽBO SLEDECI ZDRAVNIKI:
19. 8. 1961 dr. Gruškovnjak Stefan
20. 8. 1961 dr. Sedlaček Jan
21. 8. 1961 dr. Sedlaček Jan
22. 8. 1961 dr. Gruškovnjak Stefan
23. 8. 1961 dr. Sedlaček Jan
24. 8. 1961 dr. Gruškovnjak Stefan
25. 8. 1961 dr. Sedlaček Jan

DAROVALCI KRVI NA TRANSFUZIJSKI POSTAJI MURSKA SOBOTA

OD 7. DO 12. AVGUSTA 1961
Karel Fujs — četrti, Jovč Glerjek — peti, Terezija Legenič — dvanajsti, vsi iz Murske Sobote.
Marija Lukač — četrti, iz Bakovec, Karel Klepec — tretji, Franc Sobčan, oba iz Beltincev, Irma Sarkani — peti, Puševci, Matija Horvat, Ignac Koroša, oba iz Hotize; Ana Doma, Elizabeta Feher, iz Lendave; Jolanka Matašec, Katarina Denko, Anica Maušec, Kristina Antolin, Kristina Skafor, Ana Bohneč, Verona Graj, Rozalija Pevec — drugi, Adela Trajber, Marija Simonka — drugi, Helena Slavič, Izidor Radikon, Jože Antolin, vsi iz Dolge vasi.
V imenu bolnikov se vsem darovalcem krvi najlepše zahvaljuje Transfuzijska postaja M. Sobota

Mali OGLASI

VOLKSWAGEN tipa 1952, novi motor — dobro ohranjen, prodam. Lovrenšič, Lukavci pri Ljutomeru. M-1043

GOSPODINJSKO pomočnico 11 let za Ljubljano. Oglasite se v Cvetkovi 15, Murska Sobota. M-1033

CIRKULARKO z elektromotorjem in vreteni voz prodam. Proizvedbe pri Elektromehaniku, Koceljeva 4, Murska Sobota. M-1034

SPALNICO, kompletno, rabljeno, ugodno prodam. Naslov v uravni listu. M-1035

PRODAM ali zamenjam za lahke, tri kom. težkih vozov za konjsko vprego. Stefan Sočič, Pucanci. M-1036

HISO z gospodarskim poslopjem in posestvo, prodam. Iva Alt. Globoka 50, Ljutomer. M-1037

GOSPODINJSKO pomočnico skrbno, sprejemno. Pišite na naslov: Klubus, Svetosavska 14, Ljubljana. M-1038

PEČARSKA vajenca sprejemam. Nudim stanovanje in hrano. Anton Zuman, pečar, Noršinci 21, p. Ljutomer. M-1040

PIANINO kupim. Naslov v uravni listu. M-1031

OTROKA sprejemam v varstvo čez dan. Naslov v uravni listu. M-1019

HISO z gospodarskim poslopjem, zidano, z vinogradom in obdelovalno zemljo na Stajerskem, ugodno prodam. Informacije pri tov. Filipiču, Severjeva ul. 1, Murska Sobota. M-1017

KLAVIR, kratak, v dobrem stanju, ugodno prodam. Dirlich, Murska Sobota. M-1021

HISO z gospodarskim poslopjem in 3 ha zemlje v Martiancih št. 10, prodam. Informacije se dobijo pri Francu Cmoru št. 26 v Martiancih. M-1023

DEKLE, pošteno in pridno, ki bi pomagala v gospodinjstvu pri 3-članski družini, sprejemam. Pismene priloge pošljite na naslov: prof. Breda Rus, Linhartova 11, Ljubljana. M-1026

POZOR! VAŽNO! Prodajalec motornih vozil! Obveščamo vas, da bo REALITETNA AGENCIJA v Murski Soboti, Koceljeva 14 priredila sejem motornih vozil vseh vrst v nedeljo, dne 20. avg. t. l. Iskristite priložnost in se udeležite tega sejma z vašimi motornimi vozili, ki bo omenjenega dne pred pisarno Realitete agencije, Koceljeva 16, v Murski Soboti.

Prodajo lahko prijavite vključno do nedelje do 8. ure zjutraj. Kdor ne bo prijavil prodaje, ne bo imel pravice do udeležbe na sejmju. Se priporoča kolektiv.

HISO, zidano, še dobro ohranjeno, z gospodarskim poslopjem, posestvo 5 ha, tik ob glavni cesti Lutverci-G. Radgona, blizu avto-busne postaje za Maribor in M. Soboto, prodam. Florjan Fulder, Lutverci št. 27, p. Anače. M-1027

POSESTVO v izmieri 3 ha vseh kultur, na prodaj. Karolina Koren, Kraljevič 15, p. Videm ob Sčavnicah. M-1028

HISO, majhno, na Gorici, blizu železniške postaje Pucanci, prodam. Josip Trstenjak, Gorica 57, p. Pucanci. M-1030

OBVEŠČAMO PREBIVALSTVO, DA SO BILE IZZREBANE NASLEDNJE ŠTEVILKE VSTOPNIC MOTO DIRK:

25, 402, 17, 863, 20, 647, 190, 1071, 1109, 531.

Dobitki se lahko dvignejo v pisarni Avto-moto društva M. Sobota, v roku 7 dni po objavi.

ZAHVALA

Podpisani se iskreno zahvaljujem v svojem in v imenu svoje družine tov. Jožetu RIHTARICU, delovodji v Slatina Radenci za njegovo izredno požrtvovalno pomoč, s katero mi je rešil življenje pred utopitvijo ter tako ohranil očeta svojcem, to je ženi in sedmim nepreskrbljenim, nedoletnim otrokom.

Jožef Belec, cestar

ZAHVALA

Vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so našo mamó, staro mamó

Katarino Obal iz Sedice

spremljali na njeni zadnji poti in darovali vence. Posebej se zahvaljujemo kolektivu Agroservisa iz Murske Sobote. Vsem še enkrat, prisrčna hvala.

Zalujoči družini Obal in Lukač

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega očeta, starega očeta, pradedeka, tasta, brata, svaka in strica

ŠTEFANA ŠOSTARECA

mlatnilničarja iz Mačkovec

se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so sočustvovali z nami, nam kakorkoli pomagali v težkih dneh, darovali vence in cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnikom dr. Miliču in dr. Berdanovim, ki so mu lajšali bolečine v njegovi težki bolezni. Zahvaljujemo se tov. Lepošu za ganljivo slovo, pevcem za žalostinke, gasilskemu društvu Mačkovec, Dankovci in Otovci, govorniku tov. Sedonji ob odprtem grobu ter vsem, ki so ga spremljali v tako velikem številu na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala kolektivu Infekcijskega oddelka Rakičan.

Mačkovec, Murska Sobota, Dunaj, dne 29. julija 1961
Zalujoče hčerke Ema, Irena in Albertina z družinami, sestra Ana in ostalo sorodstvo.

Razpis

za vpis v rudarski in elektro odsek Centra za izobraževanje kadrov rudnika Trbovlje-Hrastnik.

Pogoji:

RUDARSKI ODSEK:

Kandidat mora uspešno dovršiti najmanj 5 razredov osemletke. V koledarskem letu 1961 mora dopolniti 15. leto starosti in sme biti star največ 17 let. Mora biti telesno in duševno zdrav ter dobro razvit, kar ugotovi uradni šolski zdravnik.

ELEKTRO ODSEK:

Kandidat mora z uspehom dovršiti 6 razredov osemletke z odličnim uspehom. Biti mora telesno in duševno zdrav, kar ugotovi uradni šolski zdravnik.

Kandidati se bodo strokovno usposabljali na učnem delovišču in v delavnicah ter izobraževali v šoli Centra za poklic rudarja-kopača in obratnega električarja.

Mladinci, ki se žele vpisati, morajo predložiti upravi Centra prošnjo, kolkovano s 30 din državne takse in 20 din občinske takse in ji priložiti naslednje dokumente:

1. zadnje šolsko spričevalo,
2. izpisek iz rojstne matične knjige,
3. listino, ki prikazuje potek in uspeh šolanja (izda šola, kjer se kandidat šola),
4. mnenje šole o sposobnostih in nagnjenjih kandidata,
5. potrdilo o premoženjskem stanju za leto 1961
6. potrdilo o stalnem bivanju (samo kandidati, ki stanujejo izven Trbovlj),
7. potrdilo o višini otroškega dodatka.

Pri šoli je internat, ki nudi učencem popolno oskrbo. Šola omreži učence z delovno obleko, obutvijo in šolskimi potrebščinami. Prošnje je treba vložiti v upravo Centra najpozneje do 1. septembra 1961.

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE KADROV RUDNIKA TRBOVLJE—HRASTNIK

Industrijsko podjetje »Žica« Ljutomer razpisuje

razpisuje

naslednja delovna mesta:

1. OBRATOVODJE

Pogoji: strojni tehnik s petletno prakso ali visokokvalificirani moister z 10-letno prakso.

2. BLAGAJNIKA (-ČARKE)

Pogoj: srednja strokovna izobrazba ali nižja strokovna izobrazba s petletno prakso v vodenju blagajniških poslov.

3. 1 ŠTIPENDIJO ZA STROJNO SREDNJETAHNIČNO ŠOLO.

Nastop službe po dogovoru. Pravilno kolkovane prošnje s priloženim življenjepisom in dokazili o šolski izobrazbi in dosedanjih zaposlitvah vložite v roku 15 dni po objavi razpisa v podjetju »Žica« Ljutomer.

Splošno gradbeno podjetje »POMURJE« Murska Sobota razpisuje učna mesta za učence (vajence) v gradbeništvu:

8 zidarjev

2 teracerjev

4 upravljalcev gradbenih strojev

4 tesarjev

2 gradbenih ključavničarjev

Učna doba pod točko 1, 2 in 4 traja 24 mesecev, pod točko 3 - 30 mesecev in pod toč. 3 - 36 mesecev. Pogoj za sprejem: končana osemletna šola in zdravstvena sposobnost.

STEVE FRANZEE:

MOJ BRATTAM SPODAJ

Sto metrov ob potoku navzdol se je od drvarske steze odcepila pot na levo in po njej so peljali sledovi Martyja Kayga. Melvin in Jaynes sta zavila v mlad gozd. Konjski glasovi so potihnil. Melvin je imel pod pasom pištolo, ki jo je bil vzel Strothersu.

Jaynes je rekel: »Temu umazanemu Strothersu bi skoraj razbil gobec.«

»Pa ne moreš udariti človeka, če ti je takole zvezan, tudi če je kaznjenc.«

»Ne.«

»Seveda ne,« je rekel Jaynes.

Cesta je zavijala na desno na sleme.

»Tod ne bova prišla naravnost tja, kjer je letalo opazilo Kayga,« je rekel Jaynes. »Pojdiva po bližnji skozi gozd.«

»Držim se njegovih sledov. Ne vem, nad čim je tisto letalo krožilo.«

Cesta se je zopet obrnila dol s slemena, stran od Shewalterja.

Kaygovi sledovi so bili še zmerom na njej, a Jaynes je bil silno nestrpen. »Jaz pojdem naravnost čez sleme,« je rekel.

»Kar naprej.«

»Kje se bova torej dobila?«

»Na Shewalterju.«

»Gotovo?« je dvomeče vprašal Jaynes.

»Ta stara pot vsak čas zavije v močvirje in stavim, da je šel na Shewalter, vendar pojdem ne glede na to po njegovih sledovih.«

Ločila sta se. Melvin je bil vesel. Hotel je omejit zasledovanje na potrpežljivo branje sledi, in pripeljati stvar do konca, ki naj bi bil nič več kot zakon in dolžnost; in dokler je bil Jaynes pri njem, ni mogel tako misliti na to.

Kjer se je začelo močvirje, je bil Kaygo zavil ostro navkreber. V tem je bilo nekaj, kar je govorilo o njegovih odlikah, o zmognosti, začetiti lego dežele. Večina meščanov bi zašla daleč v močvirje, preden bi sklenili, da se bodo obrnili.

Jaynes je bil na desno od njega, v gozdu na slemenu, kjer so dolga desetletja stara drevesa kazala sledove strel in viharjev. Melvin je stopal počasi. Kaygo tudi, in nedolgo zatem je Melvin opazil, da Kaygo hodi kot gozdomnik: ničesar ni prestopil, če se je lahko izognil.

Kaygo se ne bi nikdar izčrpal s slepim, zmešanim begom. Kakšen človek je le to?

Ko je Melvin stopal po zahodnem obronku slemena, se je ustavil, ker je divja kura zletela z nagne drevesne dupline. Potegnil je pištolo izza pasu in počakal, dokler ni zagledal še dveh pri debli, oledenelih v varovalni barvi. Ustrelil je eno v glavo, pet pa jih je zletelo.

Zdaj je orodje zakona prelomilo zakon družic med tem pohodom; toda seveda so bile stopinje različne. Mož, kakršen je Strothers, bi gotovo to lahko ujedljivo razčlenjeval.

Melvin je očistil drob iz kokoši in se odpravil naprej, ne da bi spustil spred oči Kaygovo sled. Mož je imel oko za ozemlje, to je treba priznati. Delal je komaj kake napake, ki so ga stale čas ali napor, kar je bilo zelo redko pri komerkoli, ki je hodil po neznanem gozdnem svetu.

Je bil Kaygo kdaj v življenju gozdar? Melvin je nabrskal v mislih po Kaygovih aktih. Star petintrideset let. Od tega je šestnajst let prebil v poboljševalnicah in zaporih. Za imiv so-govornik. Atlet. Ko je oborožen, skrajne nevaren. Približati se previdno. Izreden hazarder. Če je prisiljen delati, išče službo kot prodajalec konfekcije... Nič takega se ni mogel domisliti Melvin, kar bi kazalo, da je bil Kaygo kdaj v življenju stopil z mestnih pločnikov.

Sonce je bilo že nizko in v gozdu je postajalo hladneje, ko je Melvin prišel ven na dolgo pobočje, ki se je spuščalo dol k Shewalterju, oddaljenemu kaki dve milj.

Melvin se je ustavil na mestu, kjer je sonce še zmerom počivalo na čistini blizu skladov kremenjaka, ker ga je zbegalo, kar je zagledal.

Znamenje jeklene ploščice s kopita Kaygove puške in odtis njegovih čevljev, eden ploski, drugi brez pete — vse to je pričalo, da je Kaygo čepel tule pri mravljišču; tudi štirje cigaretni oči, pomendrani v zemljo, so govorili, da je tu postal nekaj časa.

Hlad je zmanjšal dejavnost mravelj, a še zmerom so vrele v mravljišče in iz njega; in Kaygo je moral čepeti pri njihovi kupoli iz peska in smrekovih iglic najbrž kako uro, da jih je gledal.

Melvin je iz izkušnje vedel, da nekatere ljudi prižene neke vrste izrojenost do teža, da brcajo v mravljišča, stonajo na mravlje in jih pobijajo. Tole mravljišče je bilo nedotaknjeno. Kaygo ga je bil opazoval, potem pa odšel. Isto je bil storil Melvin že kdo ve kolikokrat.

»Pa kaj, če je on tudi?« se je vprašal. Ali to spremeni, kar moram storiti? A ko je Melvin stopil naprej, so se mu misli vrtele kar naprej o tem, kaj si je neki mislil Kaygo, ko je čepel poleg mravljišča.

Tik pred mrakom je Melvin izgubil sled, kjer se je približal širokemu pasu močvirja, ki se je vleklo od izsuševalne kotanje shewalterskih travnikov. A Melvin ni niti malo podvomil, da je Kaygo šel to pot. Čisto rahel obrat preveč v levo, nazaj na dolgo pobočje, bi poslal Kayga v skalnate kanjone na spodnjem koncu travnikov.

Prostor si je bil moral ogledati z vrha Clover Mountain; ampak dve stvari sta, če gledaš z višine ali če si prebijaš pot skozi gozdno ozemlje.

Kaygo je imel razvit čut za razdaljo in smer, vendarle, to mu lahko priznam, ne da bi čutil karkoli drugega, kar bi oviralo moj namen. Namen — in Melvin je pomislil, zakaj si ga mora venomer ponavljati — je bil, prignati Kayga nazaj, mrtvega ali živega.

Na robu shewalterskih travnikov, kjer je segala trava do prsi po vsem poplavljenem svetu, in potokov z bobri, ki so tekli k ribnikom na sredini, se je Melvin ustavil za nekimi drevesom in natančno pregledal čistino. Zdaj je bilo samo na pol svetlo, a tudi to je bilo dovolj. (Nadaljevanje na 8. strani)

V nedeljo, dne 20. avgusta 1961 bodo v Ljutomeru velike

KASAŠKE IN GALOPSKJE KONJSKE DIRKE

Na sporedu bo še tekmovanje za državno prvenstvo za dvoletne kasaše in jahanje v trabu. Po končanih dirkah bodo še

motorne in avto dirke s Fiat 600 iz Pomurja. O-1029

Okrajni zavod za socialno zavarovanje Murska Sobota razpisuje

štipendijo za študij na medicinski fakulteti.

Kandidati za navedeno štipendijo naj vložijo prijave na Okrajni zavod za socialno zavarovanje Murska Sobota v roku 15 dni od objave tega razpisa. Višina štipendije bo določena v sporazumu s kandidatom.

NAJHITREJŠA LADJA NA JADRANU — Najhitrejša ladja na Jadranu je prav gotovo hidrogliser »Vihor«, ki prepelje 130 potnikov v eni uri in četrty iz Reke na Rab. Druge naše najhitrejše ladje potrebujejo za to progo 3 ure in četrty, a tudi več. »Vihorja« se poslužujejo številni domači in tuji turisti, saj obratuje vsak dan, v nedeljo pa služi za izlete tujih turistov po Kvarnerju in še dalje.

Naša slika kaže »Vihorja«, ko v elegantnem loku pristaja v pristanišču na Rabu. (Foto: B. Šinko)

Atomska radiotehnika

Profesor Lev Artisimovič, eden najbolj znanih sovjetskih fizikov, je izjavil, da bo čez pet do deset let mogoče postaviti radijske atomske postaje, ki bodo tako močne, da bo tehnika prometa spremenjena. Vsak atom, je rekel profesor Artisimovič, lahko smatramo kot majheno radijsko postajo, ker ima elektromagnetske valove. Ko se bo pripravilo to svojstvo atomov in uravnalo, bo moč njihovo izžarevanje koordinirati.

a v resnici zelo močnih. Po njegovem mnenju bo mogoče poslati signale tudi izven sončnega sistema, na daljavo 1 milijarde kilometrov.

Ulica Largo v Milanu je bila do nedavnega tudi sredi noči nevarna živahna. Dekleta za volani velikih razkošnih avtomobilov so izževala mimoidoče s slepečo svetilbo svojih avtomobilskih luči. Avtomobil so počasi vozili in se ustavljali sredi ulice. Dekleta so s klicem pozivala moške in se glasno smejala.

DIAMANTI IZ TOVARNE

V preteklih letih se je pokazala sinteza diamantov kot neprecenljivo koristna ne samo zaradi industrijske proizvodnje tega nenaumljivega sredstva za brušenje, temveč je dala močno pobudo vedu o kemijskih reakcijah pod visokim pritiskom, še posebej pa mineralogiji. Postopek General Electric Company (ZDA) in De Beerov (Holandija) se uporablja že od l. 1959.

Pri prvem postopku se segreva 30 minut zmes iz 75 težinskih delov niklja v prahu in 25 težinskih odstotkov silicijev karbida v prahu pri temperaturi 1800° C in pod pritiskom 77.000 atmosfer. V drugem postopku se nikelj in grafit 10 minut segrevata na 1900° C, pod pritiskom 85.000 atmosfer. Pri tem postopku dobijo diamantno zmes po oquadivni strokovnjaški pravi, da je holandski postopek samo poseben primer ameriškega postopka, ker so osnovne surovine nekoliko podobne. Nikelj kot katalizator je isti v obeh primerih, le temperatura in pritiska sta v času reakcije različna. Ta podobnost je že bila predmet številnih in živahnih razprav.

Znano je tudi, da imajo De Beerovi diamanti dimenzijo 0,4 x 0,25 mm. Poleg niklja kot katalizatorja, — nikelj je pokazal boljše lastnosti, — se lahko uporabljata še krom in mangan, a tudi talij in kobalt ter železo, kar so že uporabljali Francozi pri prvi sintezi diamanta. Važno je se to, da

se v modifikacijah teh patentov uporabljajo plinasti, ki presežajo 100.000 atmosfer, poseben, kadar uporabljajo kot katalizator platin.

NAJBOLJ DEŽEVNO MESTO NA SVETU

V severozahodnem delu Indije je naselje Cerapanca, najbolj deževno mesto na zemlji. V teku leta pade tam približno 11,5 m atmosferskih usedlin. To se pravi, da bi podavine, če ne bi bilo odtokanja v reke in zemljo, pokrile površino tega kraja s slojem vode, debelim 11,5 metrov.

V Indiji so tudi drugi predeli, kjer je mnogo padavin. Zaradi tega se reke tukaj večkrat izlivajo iz svojega korita in takrat nastanejo katastrofalne poplave. Najhujše je, ker krodokili in kače začnejo plavati po vodi in je za ljudi, ki prebivajo v teh predelih, edina rešitev, da splezajo na drevesa.

RACIJA V MILANU

Ta hrup so prekinjale samo »stranke«, ki so prihajale peš ali pa v avtomobilih, da sklenejo pogodbo. Kakšno, ni treba posebej poudarjati. V Italiji so namreč javne hiše prepovedane in vse do- »je« menjeno je le nova oblika prostitucije. Dekleta so z avtomobilom odšla s »nimi« klientski na njihovo mesto so prihajale

druge. Stanovalci tega milanskega predela niso imeli miru nikoli do zore.

Policija je dobivala pritožbe. Ves mesec so agenti opazovali, kaj se dogaja v tej ulici. Pregledali so tudi imena prebivalcev. Nekega večera se je pripeljala policija v navadnih avtomobilih po ulici Largo. Dekleta policistov niso spoznala. Začelo se je običajno klicanje in pozivanje. Policisti so predlagali, da se skupno zapeljejo v mrčne ulice zaradi dokončnega dogovora. Dekleta so sledila, ne da bi kaj sumila. Misli so, da imajo opravka z bojazljivimi »strankami«, ki ne želijo biti v svetlobi. Tam pa jih je čakala zaseda: vsa četrty je bila obkrožena s policijskimi vozili in radijsko zvezo. Prometni policisti so bili pripravljeno, da vsak avtomobil hitro zavestijo. Akcija se je odvijala z matematično natančnostjo. Aretirali so 32 mladih žensk, na policijsko dvorčiče pa je bilo pripeljanih njihovih 21 avtomobilov.

Po dveh dneh so dekleta izpuščili iz zapora. Domov so se vrčala peš. Policija se je morala zadovoljiti s tem, da je dekletom odvzela avtomobile, da bi ugotovila pravilnost registracije itd.

CESTISČE V TREH BARVAH

V skrbi za zmanjšanje prometnih nesreč so v Springfieldu različno obarvali ulični asfalt. Tako je asfalt rumene barve vse do križišča, kjer preide v oranžno barvo. Z isto barvo so prevlekli tudi ovinke in vzpetine, medtem ko so odseke cest, kjer je bilo največ nesreč, prevlekli z rdečo barvo.

LETALA ZA GAŠENJE POŽAROV

V kanadskih gozdovih so požari pogost pojav, gašenje pa je precej težavno. Zaradi tega si je ena izmed letalskih družb omislila za gašenje posebna letala-cisterne, ki lahko vzamejo s seboj do 28 ton tekočine. Baje so se ta letala zelo obnesla.

DROBNE ZANIMIVOSTI

MISS POLARNEGA KROGA

Na tradicionalnem festivalu v mestu Mo in Rana na Norveškem, ki leži prav na polarnem krogu, izbirajo vsako leto »Miss polarnega kroga«. Njena dolžnost je, da predseduje otvoritvi te edinstvene svečanosti.

NA PRSTE JAZZ-FANATIKOM

Na letošnjem festivalu jazz v Beaulieu v Angliji je bilo mirneje kot lani, čeprav je kakih dvajset tisoč jazz-fanatikov polomilo dobren del opreme. Da ni prišlo še do izrazitejših podvigov, je preprečila policija, ki je bila z ozrom na izkušnje prejšnjih let, močno okrepljena.

ZRTEV TALENTA

Jean Claude-Pascal, ki je znan francoski filmski igralec, je bil na letošnjem festivalu Evrovizije nagrajen kot najboljši pevec. Od takrat stalno snema filme in nastopa pred publiko. Na enem zadnjih nastopov se je od utrujenosti zgrudil sredi petja. Publika je tako navdušena, da za počitek sploh nima časa.

NESREČNI VLOMILEC

Rozalija Nemet iz Bačkega Gradista je nekega večera, ko se je vrnila domov, opazila, da je v stanovanje vlomljeno. Pograbila je sekuro in se pogrnala v neovestljivo sobo. Vlomilec k sreči ni našel deset tisočakov, ki so bili v omari, zato jih je naglo pograbila in hitela prijaviti. V predsobi je prestregel vlomilec in ji iztrgal denar, vendar ga je zadela Rozalijina sekira. Ko so za tem prišli miličniki, so našli ranjenega vlomilca v Rozalijini postelji.

V 33 LETIH 18 VIOLIN

Karlo Križman, delavec valjarne bakra v Sevoju, se v prostem času ukvarja z izdelavo violin. Prvo violino je izdelal leta 1929. Tej pa jih je do danes pridružil še sedemnajst. Pred nedavnim pa se je odločil, da bo izdelal violino-avtomat.

GAGARINOVA VOŠCENA -KOPLIJA-

Več spretnih modelarjev se je odločilo, da bodo izdelali voščeni kip prvega astronava Jurija Gagarina. Kip tega zgodovinskega moža bodo namestili v znani Tussaudovi zbirki voščeni figur v Londonu. Izdelal pa ga bodo po številnih slikah iz časopisov in revij.

EKSPLOZIJA PLINA: STIRIDESET RANJENIH

V nekaj dneh sta se v Italiji dogodili dve nesreči, ki nista pogosti: eksplozija »bombe« z buta-

nom v gostilni. Najnovejši primer se je zgodil v mestecu Lucca. 50 gostov je bilo zveden zbranih v gostilni. Zunaj je močno deževalo. Naenkrat je strana na eksplozija stresla vso hišo.

Zidovi so se začeli rušiti. Eksplozirala je »bomba« plina. Nastala je panika. Večina gostov je ležala na tleh. Bili so ranjeni z drobtin jekla in steklenic. Rešilni avto je odpeljal v bolnišnico 40 ranjenih. Deset ljudi je težje poškodovanih.

OSE UBILE KOSCA NA TRAVNIKU

58-letni kmet Franc Jemc iz Zirovnice je umrl pod nenavadnimi okoliščinami. Ceravno je bil njegov organizem izredno občutljiv za osji pik, tako, da so mu že enkrat komaj rešili življenje, je kosil na travniku in ni pričakoval, da ga bo ponovno zadela nesreča.

Ko je kosil travo, je nehote udaril v roj os, ki so ga besno napadle. Jemc se je začel braniti, mahajoč z rokami, a je hitro opilkan padel na zemljo. Zdravnik je ugotovil, da so številni pikli povzročili smrt.

USODNA NEPREMIŠLJENOST

Tu dni se je v Gornji Vručici pri Teslicu zgodila nesreča, v kateri je izgubil življenje 11-letni deček Iljko Masatovič. Prejšnji večer je odšel na njivo po konje. Enega konja je zajahal, drugemu je zvezal vrv okrog vratu, z drugim koncem pa se je tudi sam privezal. Na poti je s palico pogljal konja. Konj je začel dirjati

in vrget nesrečnega dečka s sedla. Vlekel ga je okrog 150 metrov, dokler se vrv ni zapletla za plot in se pretrgala. Deček je izdihnil.

NEVARNI SKOKI V VODO

To se je zgodilo te dni v Titvu. Mladenci je skakal z visoke ograde v morje, ki je globoko samo en meter. Po nekaj skokih je bila predstava končana s praskami. Skakalcu je pomagal zdravnik. Toda ne samo v Titvu, ob vsej jadranski obali si navzoči lahko ogledujejo nevarne skoke mladeničev v vodo. »Junaki« skakalci se vzpenjajo na visoke skale in pred navzočim občinstvom strmoglavljajo v morje. Pri tem prav nič ne pomislijo, da je neprimernost lahko pogubna.

TRAGEDIJA NA MOJŠTROVKE

Na steni Mojštrovke v Julijskih Alpah se je dogodila nesreča, v kateri je izgubil življenje 17-letni planinec Pavel Pernel iz vasi Dovje pod Moistrano.

Pavel je šel v Debeljakovo smer v steni Mojštrovke. Vreme je bilo ugodno in planinci so bili izvrstno opremljeni z alpinističnimi pripomočki. Nenadoma se je odlomila stena, teka okoli 70 m in zadela Pernela v hrbet. Od zračnega udara je Pernel dobil hude notranje poškodbe in je na nekaj minutah aponije ledihnil. Ta »trmina« je dobro znana slovenskim in drugim alpinistom, vendar se doslej nesreče tukaj niso dogajale.

Pernela je zadela kamen, ki se je odlomil od stene, za katero so planinci privezali svoje vrvi, misleč, da je stena močna.

ZANE GREY

MANUEL V PERUJSKIH PRAGOZDOVIH

Riše ZINAUER

25.

Vzšla je luna in vso reko obliha z bleščajočo belino. Zapihal je lahen veter. Po zadnjem deževju je reka mogočno narasla. Manuel je kmalu zašil bobnenje prvih brzic. Udobno je sedel na krmi čolna. Zavedel se je, da mora obvladati moč sieherne svojih mišic, če hoče varno prekrmariti čoln skozi vrtince. Sicer bi mu ga razdivjana voda raztrščila ob skalovju. V strmam padcu se je ladja zavrtinčila po razpenjenih valovih in zajčela v vseh spahih. Nekaj sekund se je Manuelu zdelo, da frči skozi zrak. Nato so valovi zavrteli čoln v divjem plesu in že je Manuel zdrvel mimo grozečih skal. Tako ga je nosilo od brzice do brzice, toda s spretnim krmarjenjem se je znal izogniti vsem nevarnostim.

26.

Ko je pustil brzice za seboj, je zaveslal na vso moč. Tako je še povečal brzino čolna. Veslal je vso noč in jutraj zadovoljen ugotovil, da je v eni sami noči prevozil reko Palcazu in da je plul že po Pachiteu. — Zaveslal je k obrežju, da bi izplaval vodo iz čolna. Med divjo vožnjo se je le mnogo napluskalo vanj. Preiskal je tudi čolnov tvor. Ta je bil pokrit s palmovimi listi. Ko jih je dvignil, je našel pod njimi dva gola majhna divjaka, ki sta ležala na preprogi iz trstja. »Vsemogočni — dva Cachila!« je zakričal. »Deček in deklica! Divjak, ki sem mu večeraj vzela čolna, je bil najbrž njun oče... Kaj naj zdaj počnem s tema nesrečnima črvoma?«

27.

»Ubiti ju ne morem,« je razmišljal dalje. Tu ju tudi ne morem pustiti, ker bi umrla od gladi ali pa ju požoro zveri. Vzel ju bom s seboj navzdol po Pachiteu in ju izročil neki indijski družini iz roda Campos. — Ko se je tako odločil, je najprej izplaval vodo iz čolna. Nato je zgradil na kljuno ladje nekakšno kolibo iz palmovih listov, ki naj bi njega in otroka varovala pekočega sonca, nalivov in rose. Potem je spet odveslal navzdol po narasli reki! — Roj muh in mušic so oblegali čoln. Popoldne je spet deževalo kakor iz škafa. Nato pa je prišla noč z oblaki brnčehih moskitov, strupeno megljo in obilno roso. — Tako sta minila dva dneva večne enoličnosti hitre vožnje navzdol po reki.